

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

HUDEBNÍ NÁSTROJ BOOMWHACKERS A
JEHO VYUŽITÍ V HODINÁCH HUDEBNÍ
VÝCHOVY NA 1. STUPNI ZŠ

Diplomová práce

Autor: **Tereza Weichtová**

Vedoucí práce: **Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D.**

Olomouc

2023

Čestně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Hudební nástroj boomwhackers a jeho využití v hodinách hudební výchovy na 1. stupni ZŠ* vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne ____ . ____ . 2023

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Mgr. Gabriele Coufalové, Ph.D. za odborné vedení práce, trpělivost a cenné rady, které mi pomohly práci dokončit. Dále patří poděkování všem pedagožkám, díky kterým bylo možné produkt práce vyzkoušet v praxi. V neposlední řadě patří obrovský dík mým nejbližším, zejména rodině, kteří mě trpělivě podporovali nejen během psaní diplomové práce, ale po celou dobu studia.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD.....	6
TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1 Hudební výchova na 1. stupni ZŠ	7
1.1 Systém kurikulárních dokumentů.....	7
1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	7
1.2.1 Vzdělávací oblast Umění a kultura	10
1.2.1.1. Vzdělávací obor Hudební výchova	11
1.2.1.2. Vokální činnosti	12
1.2.1.3. Instrumentální činnosti	13
1.2.1.4. Hudebně pohybové činnosti	13
1.2.1.5. Poslechové činnosti	14
2 Hudební nástroj boomwhackers	15
2.1 Představení nástroje.....	15
2.2 Historie a vznik nástroje.....	16
2.3 Chroma-Notes.....	18
2.3.1 Produkty systému Chroma-Notes.....	18
2.4 Boomwhackers v České republice.....	21
2.5 Srovnání dostupných sad na trhu.....	22
2.6 Napodobeniny boomwhackers	23
2.7 Způsoby a technika hry	24
2.7.1 Krátký úhoz	24
2.7.2 Dlouhý tón.....	26
2.8 Možnosti grafického zobrazení partitur.....	27
2.8.1 Building blocks.....	28
2.8.2 Zápis pomocí puntíků.....	29
2.8.3 Zabarvený text písně	29
2.8.4 Zápis pomocí tabulky	31
2.8.5 Zápis do notové osnovy.....	32
2.8.6 Rytmická linka	33
2.8.7 Akordové karty.....	33
2.8.8 Notace Mgr. Jaromíra Synka, Ph.D.....	34
2.8.9 Elektronické zápisy skladeb	34
PRAKTICKÁ ČÁST	37
3 Tvorba zpěvníku pro boomwhackers.....	37
3.1 Cíl praktické části	37
3.2 Příprava tvorby zpěvníku	38

3.2.1	Volba skladeb a inspirace.....	38
3.2.2	Použité programy	39
3.3	Samotná tvorba zpěvníku	42
3.3.1	Tvorba partitur.....	42
3.3.2	Tvorba videí	43
3.4	Představení zpěvníku	44
3.4.1	<i>Barbora píše z tábora</i>	44
3.4.2	<i>Dvě malý víly</i>	45
3.4.3	<i>Grónská písnička</i>	47
3.4.4	<i>Hlavně, že jsme na vzduchu</i>	48
3.4.5	<i>Malý Pán</i>	49
3.4.6	<i>Méďové – kolibaná</i>	50
3.4.7	<i>Mezi horami</i>	51
3.4.8	<i>Nám se stalo něco překrásného</i>	52
3.4.9	<i>Zavolejte strážce</i>	52
3.4.10	<i>ZZZ (Pro Světlušku)</i>	53
4	Odzkoušení zpěvníku v praxi.....	56
4.1	Základní školy	56
4.1.1	Základní škola Opava – Komárov.....	56
4.1.2	Základní škola Opava, Vrchní 19.....	56
4.1.3	Základní škola Pardubice, Staňkova 128	57
4.2	Obecný úvod k testování	57
4.3	Specifika testování v konkrétních ročnících.....	59
4.3.1	1. ročník.....	59
4.3.2	2. ročník.....	61
4.3.3	3. ročník.....	62
4.3.4	4. ročník.....	62
4.3.5	5. ročník.....	63
4.4	Poznatky z testování	65
4.5	Metodické poznámky a doporučení.....	68
	ZÁVĚR	71
	SEZNAMY OBRÁZKŮ A TABULEK.....	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	76
	SEZNAM PŘÍLOH.....	79
	PŘÍLOHY	80
	ANOTACE	100

ÚVOD

Hudba je všude kolem nás a obklopuje nás dennodenně. Její význam je podstatný pro rozvoj poznávacích, sociálních i emočních kompetencí a slouží bezesporu i jako relaxační činnost. Budovat vztah k hudbě dětí v útlém věku považujeme za velmi podstatné a mít možnost jim zprostředkovat kvalitní začátek hudební cesty a zatraktivnit jim tak prožitek z hudby je díky objevujícím se novým možnostem snadnější. Jedním z nástrojů, který má velký potenciál vybudovat v dětech pozitivní vztah k hudbě, je právě nástroj zvaný boomwhackers.

Hudební nástroj boomwhackers se v poslední době stal zajímavým prvkem v oblasti hudební výchovy, zejména ve vztahu k dětským skupinám. Jeho jednoduchost, mobilita a schopnost angažovat širokou škálu lidí ho činí ideálním nástrojem pro interaktivní a kreativní hudební aktivity. Do našeho povědomí se nástroj dostal mimo jiné díky americké hudební skupině Walk Off The Earth, která boomwhackers ve své tvorbě aktivně využívá.

Cílem této diplomové práce je vytvořit zpěvník, který obsahuje materiály pro hru na boomwhackers. Zaměřili jsme se na písně současných českých interpretů nonartificiální hudby, jelikož v této oblasti nejsou úpravy pro boomwhackers příliš rozšířené. Tímto způsobem bychom rádi přispěli k obohacení dostupných hudebních materiálů pro tento netradiční nástroj.

Diplomová práce je rozdělena do několika kapitol. V úvodní části analyzujeme koncept hudební výchovy na základních školách a jeho vymezení v Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání. Dále zkoumáme složky hudební výchovy a klíčové kompetence spojené s tímto oborem.

Navazuje kapitola, která představuje hudební nástroj boomwhackers. Kapitola se zaměřuje na vznik a historii hudebního nástroje, popisuje systém barevné hudby Chroma-Notes a jiné nástroje řídicí se stejnými barvami jako právě boomwhackers. Dále zmiňujeme dostupné sady na trhu a jejich srovnání, také napodobeniny originálu nástroje. Zaměřujeme se na techniky hry na hudební nástroj boomwhackers a také možnosti notových zápisů.

V praktické části prezentujeme proces tvorby zpěvníku a detailně popisujeme každou píseň. V poslední kapitole se soustředíme na testování zpěvníku ve školách a případné úpravy provedené na základě získaných poznatků z praktického využívání.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Hudební výchova na 1. stupni ZŠ

1.1 Systém kurikulárních dokumentů

Pojem *kurikulum* se používá zejména v anglicky mluvících zemích a označuje komplexní vzdělávací program. Vývoj společnosti vyvolal potřebu sjednocení očekávaných výstupů a obsahu vzdělávání na školách na území jednoho státu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 1995 vydalo dokument s názvem *Standardy základního vzdělávání*. Ten udával obsah a cíl vzdělávání a určoval kmenové učivo, které bylo chápáno jako závazné na úrovni základního školství.

Dění ve společnosti si vyžádalo modernizaci vzdělávacích dokumentů, proto byl v roce 2001 zpracován Národní program rozvoje vzdělávání, tzv. *Bílá kniha*. Jedná se o strategický dokument, který vedl ke změnám a reformám v českém školství. Slouží jako klíčový rámec pro vymezení obsahu vzdělávání, udává strukturu školského systému, možnosti vedení a řízení institucí, dále financování, evaluace, pojetí učitele ve školách a také jejich vzdělávání, udává klíčové kompetence učitelů i žáků, očekávané výstupy, cíle apod. Na základě tohoto dokumentu byly vytvořeny rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé stupně škol.

1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV) má za cíl komplexně rozvíjet žáky. Nejen je tedy vzdělávat, ale připravit je „na život“. Nalezneme v něm seznam klíčových kompetencí, jichž by měl být žák vybaven po odchodu ze základního vzdělávání.¹

RVP ZV zahrnuje mimo jednotlivé vzdělávací oblasti také průřezová témata, která mají formativní funkci, a stanovuje standardy pro základní vzdělávání. Podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávání a jeho obsahu, povoluje pedagogům možnost volby metod, forem výuky a individuálního přístupu k žákům. Umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu

¹ NELEŠOVSKÁ, Alena a SPÁČILOVÁ, Hana. *Didaktika primární školy*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1236-5. s. 34-37

a přibližuje metody práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i mimořádně nadané žáky. Na tento dokument navazují Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, na základě RVP ZV tedy střední školy vytvářejí obsah a požadavky pro přijímací řízení.

RVP ZV je dokument procházející revizemi dle potřeb doby a společnosti, dle zájmů žáků a potřeb učitelů.² Nejnovější revizi RVP ZV se musí školy řídit s účinností od 1. 9. 2023. Předchozí revize proběhly například v letech 2017 či 2004.³

V dokumentu je také podrobně rozpracován obsah školních vzdělávacích programů, které si vytváří každá škola samostatně na základě RVP ZV.

Základní vzdělávání navazuje na primární rodinnou výchovu a předškolní vzdělávání. Cílem učitele na 1. stupni ZŠ je usnadnit žákům přechod tohoto velmi náročného období a předat jim základy vědomostí, schopností i dovedností. Je zapotřebí klást důraz na individuální potřeby a zájmy žáků. Umožňujeme žákům osvojit si strategie učení, podporujeme tvořivé myšlení, logické uvažování a řešení problémů, vedeme žáky k efektivní a otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupráce a účast na kolektivním jednání. Hodnocení se zaměřuje na individuální pokrok a úspěchy, vytváříme prostředí, ve kterém je žákům příjemně, nebojí se chybovat a mají možnost sebevědomého učení a růstu.

K těmto hodnotám nás vedou klíčové kompetence, které jsou zásadní pro komplexní rozvoj žáka. Klíčové kompetence reprezentují soubor znalostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, jenž jsou nezbytné pro osobní rozvoj a začlenění do společnosti. Cílem klíčových kompetencí je připravit jedince na celoživotní proces učení. Jsou vzájemně propojené a nelze je oddělovat od vzdělávacího obsahu. V základním vzdělávání se setkáváme s klíčovými kompetencemi k učení, řešení problémů, komunikativními, sociálními a personálními, občanskými, pracovními a nově také digitálními.

RVP ZV je rozděleno do 9 vzdělávacích oblastí, které jsou dále definovány vzdělávacími obory. V každé oblasti nalezneme očekávané výstupy pro dvě období a také konkrétní učivo. Očekávané výstupy pro první období pokrývají 1. – 5. ročník, druhé období

² RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf s. 5-9

³ RVP ZV - *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Jednotný metodický portál MŠMT. 2022. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

znamená pak 6. – 9. ročník. Na konci 5. a na konci 9. ročníku závazně sledujeme splnění očekávaných výstupů. RVP ZV udává také orientační dosáhnutí očekávaných výstupů, a to konkrétně ukončením 3. ročníku. Učivo je rozděleno do dvou etap, na 1. stupni ZŠ pokrývá první etapa 1. – 3. ročník, druhá zahrnuje 4. – 5. ročník. Pedagogům rozdělení do etap napomáhá v zařazování konkrétního učiva do jednotlivých ročníků. Do dokumentu je zahrnuta také minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů, která slouží pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.⁴

Vzdělávacími oblastmi v RVP ZV jsou:

1. *„Jazyk a jazyková komunikace,*
2. *Matematika a její aplikace,*
3. *Informatika,*
4. *Člověk a jeho svět,*
5. *Člověk a společnost,*
6. *Člověk a příroda,*
7. *Umění a kultura,*
8. *Člověk a zdraví,*
9. *Člověk a svět práce.*“⁵

Součástí RVP ZV jsou také čtyři doplňkové vzdělávací obory, které nejsou zařazeny do žádné vzdělávací oblasti. Mezi ně patří:

1. Dramatická výchova,
2. Etická výchova,
3. Filmová/Audiovizuální výchova,
4. Taneční a pohybová výchova.⁶

Těchto devět základních vzdělávacích oblastí a čtyři doplňkové vzdělávací obory doplňují průřezová témata, kterých je celkem šest. Představují aktuální problémy současné doby a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Formují osobnost, vytvářejí žákům příležitost k individuálnímu rozvoji a všeobecnému rozhledu, napomáhají s interakcí mezi

⁴ RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf s. 5-15

⁵ Tamtéž, s. 14

⁶ Tamtéž, s. 113-125

vrstevníky a ve společnosti obecně, v neposlední řadě mají velký vliv na tvorbu postojů a hodnot každého žáka.

Průřezovými tématy v RVP ZV jsou:

1. *„Osobnostní a sociální výchova,*
2. *Výchova demokratického občana,*
3. *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,*
4. *Multikulturní výchova,*
5. *Environmentální výchova,*
6. *Mediální výchova.“⁷*

1.2.1 Vzdělávací oblast Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura představuje možnost, jak žáci mohou zkoumat okolní svět mimo racionální uvažování prostřednictvím estetického vnímání. Oblast reflektuje umění a kulturu jako výsledek historických zkušeností, socializace či každodenního života. Uměním i kulturou jsme obklopani dennodenně, aniž bychom si to někdy uvědomovali, proto je velmi důležité žákům předložit možnost vnímat vše, co se kolem nich nachází. Podporujeme u nich rozvoj estetického vnímání, tvořivosti, vlastní kreativity a citlivosti k posouzení krásy uměleckých děl. Cíle oblasti spočívají v pochopení umění jako způsobu jedinečného nástroje komunikace či v dovednosti vytvářet kreativní prostředí. Dále je cílem podporovat tvorbu a pochopení uměleckých hodnot, podněcovat žáky k vyjádření osobních prožitků i postojů a pomáhat uvědomovat si sebe sama jako svobodného jedince s možností vyjádření vlastních názorů.

Na prvním stupni základní školy jsou žáci vzdělávání prostřednictvím seznámení se s různými formami umění, včetně hudby, výtvarného umění, dramatického umění a literatury. Cílem je, aby žáci rozuměli uměleckým dílům, měli možnost tvořit si vlastní názor na estetické jevy a uvědomili si, že vnímání krásy může být subjektivní záležitostí. Tato vzdělávací oblast také pomáhá budovat hodnoty v individuálním životě žáků a přispívá k rozvoji jejich osobnosti v sociálním a kulturním kontextu. Její úloha je bezpochyby spojena s rozvojem klíčových kompetencí žáků.

⁷ RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf s. 126

Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura sledujeme dva klíčové vzdělávací obory – Hudební výchova a Výtvarná výchova. Můžeme zde zahrnout jeden z doplňujících vzdělávacích oborů – Dramatickou výchovu.

1.2.1.1. Vzdělávací obor Hudební výchova

Vzdělávací obor Hudební výchova provádí žáky hudebními aktivitami, jako jsou vokální činnosti, instrumentální činnosti, hudebně-pohybové činnosti a poslechové činnosti. Tyto činnosti vedou k porozumění hudbě jako umělecké formě, k aktivní percepci hudby a schopnosti použít ji k vyjádření sebe sama. Na úrovni základního vzdělávání se žáci setkávají s vnímáním hudby, ale také s vlastní produkcí a posouzením umělecké hodnoty skladeb. Tyto roviny se vzájemně prolínají a v tomto spojení rozvíjejí osobnost žáka po všech stránkách, zejména však přispívají k jeho hudebnosti. To zahrnuje rozvoj hudebních dovedností jako sluch, rytmus, zpěv, hra na hudební nástroje, hudební pohyb, tvorba hudby a poslech. Žáci mohou uplatnit svůj hlas při zpěvu sólově nebo ve skupině a také při sborovém zpěvu. Kromě toho mohou rozvíjet dovednosti hry na hudební nástroje a podporovat dovednost vytvářet hudební či rytmický doprovod ke zpěvu. Aktivity zahrnují i tanec a pohybový doprovod hudby. Poslech zahrnuje aktivní vnímání, analýzu a interpretaci hudby v různých žánrech a stylech. Tyto hudební dovednosti, znalosti a schopnosti jsou definovány v očekávaných výstupech RVP ZV a slouží jako cíle pro pedagogy, aby je ve svých hodinách rozvíjeli u svých žáků.⁸

1. období (1. – 3. ročník) je pouze orientační, přesto jsou v RVP ZV uvedeny očekávané výstupy pro toto období. Těmi jsou:

„Žák

- *zpívá v jednohlase,*
- *rytmizuje a melodizuje jednoduché texty,*
- *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře,*
- *reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie,*
- *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby,*

⁸ RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf s. 80-81

- *rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální.*⁹

Ve 2. období (4. – 5. ročník):

„Žák

- *zpívá v jednohlase i dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti,*
- *realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii i píseň zapsanou pomocí not,*
- *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní,*
- *rozpozná hudební formu jednoduché písně i skladby,*
- *vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace,*
- *rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků,*
- *ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.*¹⁰

Učivo je ve vzdělávacím oboru rozděleno na vokální činnosti, instrumentální činnosti, hudebně pohybové činnosti a poslechové činnosti.

1.2.1.2. Vokální činnosti

Vokální činnosti zahrnují rozvoj pěveckých dovedností. Dovednosti zahrnují například správné dýchání, výslovnost, techniky pro nasazení a tvorbu tónů, schopnost zpěvu s dynamickými variacemi, znalosti v oblasti hlasové hygieny či nácvik zvětšení hlasového rozsahu. Žáci se také učí pracovat s rytmikou hudby a interpretovat písně v různých rytmických taktových stopách (2/4, 3/4 a 4/4 takt). Důraz je kladen i na práci s dvoj- a vícehlasem, což zahrnuje techniky jako prodleva, kánon nebo lidový dvojhlas. Intonace a vokální improvizace se zaměřují na diatonické postupy v durových a mollových tóninách. Kromě toho se věnují i záznamu vokální hudby, kde se učí zachycovat melodie

⁹ Tamtéž, s. 83

¹⁰ Tamtéž, s. 83

písni grafickými značkami, včetně notového zápisu, který jim pomáhá při interpretaci písni.¹¹

Dle Synka¹² se na prvním stupni základní školy zaměřujeme především na rozvoj a zdokonalení hlasového projevu u dětí. Tento proces je systematický a zahrnuje různé aspekty. Začínáme tím, že učíme děti, jak správně držet tělo, jak vytvářet tóny a jak správně dýchat. Hlasová cvičení jsou významnou součástí, kterou používáme k rozšíření hlasového rozsahu dětských hlasů a k vytvoření dobrých návyků pro estetický a hygienický způsob zpívání. Tyto návyky zahrnují správnou techniku nasazení tónu, výslovnost, hudební deklamaci a dodržování hlasové hygieny.

1.2.1.3. Instrumentální činnosti

V rámci instrumentálních činností v hudební výchově se žáci seznámí s hrou na různé hudební nástroje, včetně nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. Pomocí nástrojů se učí reprodukovat jednoduché hudební motivy a skladby. Dále se věnují rytmizaci, melodizaci a hudební improvizaci, kdy tvoří přede hry, mezihry a závěry skladeb. To zahrnuje i tvorbu hudebního doprovodu, ve kterém se zaměřují na akcentaci těžkých dob, používají prvky jako ostinato nebo prodleva a součástí činností jsou i hudební hry. Učí se zapisovat instrumentální melodie a porozumět jednoduchým rytmickým zápisům.

Daniel zmiňuje, že v začátcích se zaměřujeme na jednoduché rytmické doprovody, jako je rytmus písně, metrum nebo ostinátní doprovod písně. Postupně zvyšujeme složitost těchto rytmických doprovodů. Poté přecházíme k melodickým doprovodům, kde začínáme s pentatonickou melodií a později zkusíme doprovody s diatonickými prvky, kde se střídá tónika a dominanta.¹³

1.2.1.4. Hudebně pohybové činnosti

Jako součást hudebně pohybových aktivit je v RVP uvedeno taktování či provádění pohybového doprovodu ke zvuku hudby, kde se pracuje s různými délkami taktů. Dále jsou zmíněny činnosti zahrnující taneční hry s hudbou a výuku jednoduchých lidových tanců.

¹¹ RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf s. 83

¹² SYNEK, Jaromír. *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0972-0. s. 7-14

¹³ DANIEL, Ladislav, 1992. *Metodika hudební výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-706-7098-3. s. 20-22

Dalším aspektem je pohybové vyjádření hudby a reakce na její změny v dynamice i tempu, což může zahrnovat pantomimu a pohybovou improvizaci. Důležitým prvkem je také zlepšování orientace v prostoru. Zde spadá tvorba pohybové paměti a schopnost reprodukovat pohyby v rámci tance nebo pohybových her.

Kulhánková¹⁴ zastává názor, že hudebně pohybovou výchovu nelze brát jako výsledný cíl hudební výchovy jako takové, ale napomáhá k duševní a tělesné pohodě žáků, stává se nástrojem pro obohacování předmětu a je součástí hudebně výchovného procesu.

1.2.1.5. Poslechové činnosti

Co se týče poslechových činností, žáci se učí vnímat tóny a jejich kvalitativní znaky a také vztah mezi nimi. Dále jsou žáci vedeni k vnímání výrazových prostředků hudby, což zahrnuje rytmus, pohyb melodie, harmonii, zabarvení, změny dynamiky a tempa apod. Také se žáci učí rozlišovat různé hudební styly, žánry a formy skladeb a interpretaci hudby, to znamená slovní vyjádření o tom, jaký pocit mají žáci z dané skladby a z jakého je to důvodu.¹⁵

Dle Synka, je náš cíl „*Ukázat dětem, jak hudbě aktivně naslouchat, vnímat ji a porozumět její řeči ve všech jejích podobách a žánrech, které nabízí, aby se jim stala užitečnou průvodkyní životem.*“¹⁶ Taktéž se snažíme vést děti k tomu, aby mohly diskutovat a hodnotit hudbu pomocí naučené hudební terminologie. Důležité je seznámit žáky s co možná nejširším spektrem hudebních druhů a žánrů a naučit je respektovat vkus druhých. Nelze očekávat nadšené poslouchání všech žánrů hudby, žáci mají právo vybrat si, co se jim líbí.¹⁷

¹⁴ KULHÁNKOVÁ, Eva, 2000. Hudebně pohybová výchova: metodická příručka pro hudební výchovu ve škole. Praha: Portál. ISBN 80-717-8437-0. s. 11

¹⁵ RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf, s. 83

¹⁶ SYNEK, Jaromír. *Poslech hudby*. Samostatná kapitola – výukové materiály k didaktice hudební výchovy.

¹⁷ Tamtéž

2 Hudební nástroj boomwhackers

2.1 Představení nástroje

„*Boomwhackers* (v překladu z angličtiny „boom“ = dunět, hřímat; „whack“ = praštit)¹⁸ jsou barevné trubice (trubky, roury, apod.) vyrobené z pružného plastu. Mají odlišné délky, díky čemuž má při úderu každá z nich jiný tón. Řadí se mezi laděné perkusní nástroje. Trubkami se dá udeřit o sebe navzájem, o části lidského těla, o jakýkoli tvrdý předmět nebo povrch, či se na ně dá hrát například paličkami. Uzavřením jednoho konce trubky tzv. oktávátorem dojde ke snížení vydávaného tónu o jednu oktávu. Nástroj vynalezl Craig Ramsell v Kalifornii v roce 1994.“¹⁹

Kompletní sada boomwhackers obsahuje všechny tóny chromatické stupnice, a dokonce také basové varianty trubek. Rozsah nástroje je tedy od c po c2.²⁰

Právě díky možnostem hraní melodií jsou unikátními oproti ostatním perkusním nástrojům a nabízejí jedinečný zážitek. Princip ozvučných trubek je podobný jako u xylofonu či metalofonu, nemají však dlouhý dozívající tón, ale zní velmi kulatě a rázně.²¹

Boomwhackers jsou vhodné jak pro profesionální hráče v kapelách, amatérské hráče, tak pro nejmladší děti. Díky barevnému provedení jsou pro děti velmi atraktivní, zároveň velmi jednoduché a bezpečné k používání. Hra na tento nástroj nevyžaduje v podstatě žádné hudební vzdělání.²²

Velkou výhodou tohoto nástroje je možnost hraní ve velmi početné skupině, což prohlubuje sociální a mezilidské vztahy a vede

Obrázek 1 - KOMPLETNÍ SADA BOOMWHACKERS. [online]. In: Steve Weiss Music. [cit. 2023-09-25]. Dostupné z: <https://www.steveweissmusic.com/product/boomwhacker-s-full-spectrum-set/kids-percussion>.

¹⁸ LINGEA S.R.O. *Lingea* [online]. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.lingea.cz/>

¹⁹ LIBIN, Laurence. *Boomwhackers*. [online]. Oxford Music Online. [cit. 2023-10-09]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.L2275283>. (přeloženo autorkou práce)

²⁰ BOOMWHACKERS FULL SPECTRUM SET (BWFS). RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/boomwhackers%C2%AE-musical-tubes/products/boomwhacker-full-spectrum-set>.

²¹ GROBÁR, Martin. Boomwhackers. *Hudební výchova*. 2011, 3(19), s. 49

²² ŠRÁMKOVÁ, Markéta. *Boomwhackers – netradiční hudební nástroj v hudební výchově na prvním stupni ZŠ*. Diplomová práce, vedoucí Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. 31

hlavně děti ke spolupráci a vnímání ostatních, tudíž může tato činnost pozitivně ovlivňovat klima ve školních třídách a stmelovat třídní kolektivy či jiné skupiny dětí i dospělých. Ve školním prostředí se nejčastěji hraje na jednu až dvě trubice držené rukama, proto je u skladeb vyžadován vyšší počet lidí a jsou tak zapojeni všichni žáci. Velmi dobře se při hře na boomwhackers dají mixovat věkové a dovednostní skupiny, či také osoby s různými druhy postižení (mentální, zrakové, tělesné apod.).

Do práce s hudebním nástrojem se dají zapojit nejrůznější hry a pohybové aktivity, čímž jsou osoby při hře na trubky jen více zapojeny a aktivizovány.²³ Velmi dobré využití shledáváme v didaktické přípravě na výuku rytmu, hudební abecedy a složení akordů. Široké uplatnění má také v oblasti muzikoterapie. Hra na boomwhackers je možná i bez znalosti not a notových zápisů, čímž se řadí mezi nástroje vhodné pro nejmenší děti.²⁴

Z pohledu učitele je hudební nástroj boomwhackers velmi výhodný. Díky kolektivnosti nástroje je v jednu chvíli zapojena celá třída. Nástroj je také vhodný pro hudebně méně zdatné vyučující. Cenově je velmi dostupný.²⁵

Zvláště ve školním prostředí pozitivně ovlivňuje vztah dítěte a hudby, poskytuje žákům estetický zážitek a také základní průpravu hudební nauky zábavnou formou.²⁶

2.2 Historie a vznik nástroje

Jak již bylo výše zmíněno, za zrodem barevných trubek stojí americký hudebník Craig Ramsell. „Narodil se a vyrůstal v Iowě v době, kdy bylo ve školách velmi časté, že žáci hráli ve školních kapelách či orchestrech. Prvním opravdovým nástrojem, na který se Craig učil hrát, byl kornet a na střední škole pak přešel na lesní roh. V mládí se naučil hrát také na kytaru, hrál v kapele a poté se naučil i na klávesy jako samouk. Během studií na Massachusettském technologickém institutu (MIT) si našel čas na hru na hudební nástroj jen velmi málo.

²³ GROBÁR, Martin. Boomwhackers. *Hudební výchova*. 2011, 3(19), s. 49

²⁴ KACAR, Jakub. *Využití Boomwhackers ve výuce HV*. Bakalářská práce, vedoucí Prchal Jan, PaedDr., Ústí nad Labem: UJEP, 2014. s. 10

²⁵ ŠAMÁNKOVÁ, Lucie. *Interpretační činnosti v hudební výchově pro 1. stupeň ZŠ*. Magisterská diplomová práce, vedoucí Mgr. Lenka Kružiková, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. 22, 23

²⁶ KACAR, Jakub. *Využití boomwhackers ve výuce hudební výchovy*. Bakalářská práce, vedoucí PaedDr. Jan Prchal. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. s. 10

*Po absolvování MIT se Craig vrátil zpět ke kytarě, a to hlavně klasické. Po objevení boomwhackers se hluboce ponořil do oblasti bicích nástrojů a stal se velmi schopným hráčem na celou řadu perkusních nástrojů.*²⁷

Sám Craig o dni, kdy vznikl hudební nástroj boomwhackers, řekl: „Bylo to koncem května roku 1994 – vypotřebovali jsme roli dárkového papíru při balení narozeninového dárku pro kamaráda. O několik dní později jsem se chystal dát kartonovou roli do recyklačního pytle, ale byla tři stopy dlouhá a požadavky na odvoz byly maximálně dvě stopy.... Tak jsem se rozhodl, že ji rozříznu na dvě části.

Uchopil jsem každou rukou jednu část a udělal něco, co za ta léta udělaly miliony jiných lidí s kartonovými trubkami – z legrace jsem se jimi praštil o stehna a kuchyňskou linku.

*Hele, říkal jsem si, tyhle věci zní docela dobře a slyším různé tóny! Držel jsem je těsně vedle sebe. Byly trochu jinak dlouhé. Samozřejmě! Na tomto principu je založena spousta hudebních nástrojů. Pokud slyším různé tóny, dají se naladit, což znamená, že se s nimi dá dělat hudba. Teď stačí vyhledat, z čeho to bude nejlepší vyrobit.*²⁸

„Komerční distribuci zahájila v roce 1998 společnost DrumSpirit, později přejmenovaná na Whacky Music, kterou vedl Craig Ramsell.”²⁹ „Společnost se věnovala prodeji boomwhackers. Během své existence dodala do celého světa více než 6,7 milionu hudebních trubic boomwhackers, vyvinula a prodávala celou řadu příslušenství a podpůrných materiálů k těmto trubicím, což jí přineslo milionové příjmy.³⁰ V červenci roku 2009 získala společnost Rhythm Band Instruments LLC (RBI) aktiva společnosti Whacky Music, Inc., včetně patentů na barevné trubice boomwhackers a další Ramsellovy vynálezy. Společnost RBI je tak nyní jediným celosvětovým dodavatelem bývalých výrobků společnosti Whacky Music, Inc. RBI již 50 let dodává kvalitní výrobky pro hudební výchovu

²⁷ ABOUT THE BOOMWHACKERS. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/pages/about-boomwhackers>. (přeloženo autorkou práce)

²⁸ ABOUT US. Chroma-Notes [online]. 2019. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://chroma-notes.com/about.html>. (přeloženo autorkou práce)

²⁹ LIBIN, Laurence. Boomwhackers. [online]. *Oxford Music* [online]. [cit. 2023-10-09]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.L2275283>. (přeloženo autorkou práce)

³⁰ ABOUT US. Chroma-Notes [online]. 2019. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://chroma-notes.com/about.html>. (přeloženo autorkou práce)

v předškolním věku a na základních školách. Společnost vyznává myšlenku, že hudba je důležitou součástí vývoje dítěte.³¹

Kromě barvených trubek vymyslel Craig Ramsell také celý systém barevné hudby s názvem The Chroma-Notes.³²

2.3 Chroma-Notes

„Systém barevné hudby Chroma-Notes se zrodil v průběhu navrhování vzhledu trubek boomwhackers. Ačkoli byl systém navržen již v minulosti, nikdo jej ve skutečnosti nepoužíval na nástrojích ani v notovém zápisu. Tento systém pracuje se základním barevným kolečkem, které je vytvořeno ze tří základních barev: červené, žluté a modré. Jejich smícháním získáme tři barvy mezi nimi – oranžovou, zelenou a fialovou – a to nám dá dohromady 6 barev. Jejich dalším smícháním získáme barvy mezi nimi – červenooranžovou, žlutooranžovou, žlutozelenou atd. – a výsledkem je 12 barev, což je přesně počet tónů chromatické stupnice.“³³

Na každém kusu ze sad nástrojů, které se řídí systémem Chroma-Notes, je vždy zobrazeno označení tónu, který daný kus má.³⁴

c	cis des	d	dis es	e	f	fis ges	g	gis as	a	ais hes	h
											

Tabulka 1 - Spektrum barev kompletní sady výrobků z řady Chroma-Notes

2.3.1 Produkty systému Chroma-Notes

a. Nálepky na hudební nástroje

³¹ ABOUT THE BOOMWHACKERS BRAND. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. Boomwhackers. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/pages/about-boomwhackers>. (přeloženo autorkou práce)

³² ABOUT US. Chroma-Notes [online]. 2019. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://chroma-notes.com/about.html>.

³³ PRODUCTS. [online]. Chroma-Notes. 2019. [cit. 2023-10-02]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/products.html>. (přeloženo autorkou práce)

³⁴ Tamtéž.

Chroma-Notes Stick-Ons jsou samolepky v barvách Chroma-Notes pro barevné označení nástrojů, jako jsou klavíry, xylofony, melodiky atd., které umožňují snadnější hraní na nástroje podle barevných notových zápisů.³⁵

b. Akordové karty

Sada barevných karet o rozměrech 22 cm x 14 cm obsahuje 8 akordů diatonické stupnice. Karty jsou barevně odlišené podle Chroma-Notes, vyrobeny z odolného kartonu. K sadě je možné zakoupit také držák karet Little Ringers.³⁶

c. Ruční zvonky

Na kovové zvonky se hraje uchopením rukojeti a cinknutím ve vzduchu. Mezi nabízenými produkty najdeme základní diatonickou sadu, kterou lze doplnit o sadu chromatickou a tím vytvořit kompletní chromatickou oktávu o třinácti zvoncích. Dále se předchozí sady dají rozšířit o dalších sedm zvonků, čímž vznikne řada tónů od a^1 po e^3 .

Obrázek 2 – RUČNÍ ZVONKY. [online]. In: Kytary.cz [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://img.kytary.com/eshop_cz/velky_v2/na/636329717422700000/df14c08a/64432615/boomwhackers-cnhb-d.jpg

d. Stolní zvonky

Tyto kovové stolní zvonky rozeznáme úhozem na horní stranu zvonku.

Jsou ideální pro malé děti nebo pro všechny osoby

s omezenou hybností. Základní sada obsahuje osm zvonků, které lze doplnit o tóny chromatické stupnice stejně jako u ručních zvonků. Například

Obrázek 3 - STOLNÍ ZVONKY. [online]. In: Chroma-Notes LLC. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/images/CNDB-D.png>

³⁵ PRODUCTS. [online]. Chroma-Notes. 2019. [cit. 2023-10-02]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/products.html>.

³⁶ BOOMWHACKERS CHORD CARDS. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. Boomwhackers. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/chroma-notes%E2%84%A2/products/boomwhacker-chord-cards>

internetový obchod www.thomann.de však nabízí rozšíření až na 23 zvonků v tónovém rozsahu a^1 - g^3 .³⁷

e. Zvonkohra

Zvonkohra je tvořena ze samostatných kovových kamenů připevněných na rezonanční trubice vyrobené z plastu. Na zvonkohru se hraje pomocí paliček. Jednotlivé kusy zvonkohry se dají položit vedle

Obrázek 4 - Zvonkohra. In: RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. Boomwhackers [online]. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: https://boomwhackers.com/cdn/shop/products/209401985db265684312cf6718c86567_1024x1024@2x.png?v=1572294635

sebe a využít stejným způsobem jako xylofon či metalofon, či se dá hrát pouze na samostatné kusy. Druhá zmiňovaná metoda se využívá spíše při hraní s více hráči. V nabídce najdeme opět základní diatonickou sadu rozšiřitelnou o pět stupňů chromatické stupnice. Součástí každé sady je také několik párů paliček s gumovou hlavou.

f. Ruční zvonkohra

Tato zvonkohra je vytvořena ze samostatných kovových trubic, ke kterým je připevněna část paličky s hlavou. Zvuk je tvořen úderem paličky do kovové trubice, ke kterému dojde, pokud nástrojem v ruce „trhneme“. Dostupná je opět diatonická sada o osmi kusech, kterou je možné doplnit

Obrázek 5 - Ruční zvonkohra. In: CHROMA-NOTES LLC. Chroma-Notes™ [online]. 2019, 2011-2019 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/images/CNC8.jpg>

na kompletní chromatickou oktávu a tu ještě rozšířit o tři další stupně z každé strany. Tím vznikne sada o dvaceti kusech v rozsahu a^2 - e^4 .³⁸

³⁷ THOMANN RAINBOW HANDBELLS TRHB-20. [online]. Thomann. 1996–2023. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/thomann_rainbow_handbells_trhb_20.htm.

³⁸ CHROMA-NOTES. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. Boomwhackers. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/chroma-notes%E2%84%A2?page=2>

2.4 Boomwhackers v České republice

Povědomí o tomto hudebním nástroji není v České republice ani zdaleka tak rozšířené jako ve světě. Za hlavního propagátora na našem území považujeme PhDr. Jakuba Kacara, DiS., Ph.D., který při svých studiích na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP) věnoval nástroji svou bakalářskou práci. V dnešní době vyučuje na pražské konzervatoři, na Pedagogické fakultě UJEP a také na Základní umělecké škole v Litoměřicích, kde vede sbor SamoHlásek a orchestr Guláš. Boomwhackerům se věnuje stále. Pořádá workshopy pro pedagogy i veřejnost, na platformě *YouTube* spravuje kanál s názvem *Play with Me!*.³⁹ Na kanálu najdeme videa zejména populárních písní upravených do jednoduchých aranžmá. Cílem je, aby si divák video pustil a stal se hráčem, který zvládne společně s videem píseň doprovázet na hudební nástroj (např. boomwhackers, nástroje z Orffova instrumentáře, hra na vlastní tělo).⁴⁰

Další osobností podílející se na propagaci boomwhackers je odborná asistentka, vyučující na Masarykově univerzitě v Brně, Mgr. Daniela Taylor, Ph.D. Daniela Taylor vypracovala několik publikací věnovaných práci s boomwhackers. Konkrétně bych zmínila publikaci *Metodika hry na ozvučné trubice boomwhackers* vydanou v roce 2019. Pro pedagogy, kteří by rádi doplnili hodiny hudební výchovy o barevné trubice, ale nemají s nimi zatím žádné zkušenosti, je tato metodika vším, co potřebují pro začátek vědět. Daniela Taylor pořádá také workshopy zabývající se hrou na boomwhackers a je jednou z autorek učebnic *Hravá hudební výchova* vydávanou společností *Taktik*, do které je hra na boomwhackers začleňována od 1. ročníku.

V neposlední řadě se do propagace zapojuje také pražská Karlova univerzita například vydáváním časopisu *Hudební výchova* pod vedením šéfredaktorky Mgr. Mileny Kmentové, Ph.D., která se sama hře na boomwhackers věnuje. Do časopisu na téma boomwhackers přispívá také hudební pedagog a sbormistr Mgr. Martin Grobár, Ph.D.

Na Katedře hudební výchovy Univerzity Palackého působí Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D., jež vede tuto práci, a společně s Mgr. Jaromírem Synkem, Ph.D. se snaží zařazovat

³⁹ PROFIL. *Jakub Kacar* [online]. [cit. 2023-10-31]. Dostupné z: <https://www.kacarkuba.com/profil>

⁴⁰ PLAY WITH ME. *Jakub Kacar* [online]. [cit. 2023-10-31]. Dostupné z: <https://www.kacarkuba.com/play-with-me>

hru na boomwhackers do výuky didaktických předmětů pro budoucí učitele. Pořádají taktéž workshopy a kurzy.

2.5 Srovnání dostupných sad na trhu

V následujících řádcích se budeme věnovat sadám boomwhackers dostupných na trhu. Konkrétně se zaměříme na oficiální internetový obchod www.boomwhackers.com spadající pod společnost *Rhythm Band Instruments LLC* a jejich nabídku.

V nabídce najdeme základní pentatonickou sadu o 6 trubkách s tóny c^1 , d^1 , e^1 , g^1 , a^1 , c^2 . Délka trubek se pohybuje od 30 cm do 61 cm. Tato šestitónová sada vytváří pentatonickou stupnici, která je navržena tak, aby při společném hraní zněla příjemně. Jelikož všechny tóny znějí dobře dohromady, je tato sada skvělá pro velmi malé děti a lidi, kteří nemají žádné zkušenosti s hrou na hudební nástroj. Skvěle se však hodí pro všechny věkové kategorie. Sada je taktéž cenově dostupná, ale neobsahuje oktávátory.

Další souprava, která již obsahuje oktávátory (celkem 8), je diatonická sada C-dur o osmi trubkách s tóny c^1 , d^1 , e^1 , f^1 , g^1 , a^1 , h^1 , c^2 . Při užívání této sady je již třeba více přemýšlet nad hraním tónů, jelikož všechny dohromady neladí.

Sadou s menším počtem trubek je ještě basová sada o sedmi kusech, které doplňují diatonickou sadu C dur a dohromady tvoří dvě celé oktávy. Basové trubky jsou dlouhé od 63,5 cm do 127 cm. Dalšími méně početnými sadami jsou chromatické sady o pěti trubkách. Jedná se o soupravy tvořené půltóny cis^1/des^1 , dis^1/es^1 , fis^1/ges^1 , gis^1/as^1 , ais^1/hes^1 , v případě basové sady mluvíme o tónech cis/des , dis/es , fis/ges , gis/as , ais/hes . Doplnkovou sadou je 7 sopránových trubek v rozměrech od 18 cm do 28 cm s tóny cis^2/des^2 , d^2 , dis^2/es^2 , e^2 , f^2 , fis^2/ges^2 , g^2 . Pro lepší orientaci jsou tóny základní diatoniky značeny přímo na trubici černou barvou, chromatické tóny pak bílou.

Kromě těchto šesti samostatných sad jsou v nabídce také různé kombinace pro kolektivy, s počtem 16, 27, 32 nebo 54 trubek. Některé z nich jsou doplněny o metodiku hry na nástroj, zpěvníky, či baleny v praktické přenosné tašce.

V internetovém obchodě narazíme rovněž na nejrůznější pomůcky, jako jsou stojany, držáky na boomwhackers pro hraní paličkami nebo paličky.⁴¹

⁴¹ BOOMWHACKERS MUSICAL TUBES. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/boomwhackers%C2%AE-musical-tubes?page=1>

Pro přehlednost byla vytvořena tabulka zahrnující šest základních sad:

Sada:	Označení:	Počet trubek:	Tóny:	Cena ⁴² (USD):	Cena ⁴³ (CZK):
Pentatonická	BWPG	6	c ¹ , d ¹ , e ¹ , g ¹ , a ¹ , c ²	\$22.00	542,-Kč
Diatonická C dur	BWDG	8	c ¹ , d ¹ , e ¹ , f ¹ , g ¹ , a ¹ , h ¹ , c ²	\$29.95	590,-Kč
Diatonická C dur basová	BWJG	7	c, d, e, f, g, a, h	\$49.95	1148,-Kč
Chromatická	BWCG	5	cis ¹ /des ¹ , dis ¹ /es ¹ , fis ¹ /ges ¹ , gis ¹ /as ¹ , ais ¹ /hes ¹	\$19.95	590,-Kč
Chromatická basová	BWKG	5	cis/des, dis/es, fis/ges, gis/as, ais/hes	\$37.95	740,-Kč
Sopránová	BWEG	7	cis ² /des ² , d ² , dis ² /es ² , e ² , f ² , fis ² /ges ² , g ²	\$17.50	428,-Kč

Tabulka 2 - Přehled dostupných sad

V České republice je hlavním prodejcem boomwhackers hudební obchod www.kytary.cz. V posledních letech se však prodejem zabývají také další společnosti, jako jsou třeba *Muziker* (<https://www.muziker.cz/>), *Muzikant* (<https://www.muzikant.cz/>), *Houslový klíč* (<https://www.houslovyklic.cz/>), *Hudební centrum* (<https://www.hudebnicentrum.cz/>), *Léčivé nástroje* (<https://www.lecive-nastroje.cz/>) a další.

2.6 Napodobeniny boomwhackers

Patent na boomwhackers vlastní již zmiňovaná firma *Rhythm Band Instruments LLC* a jsou tedy amerického původu. Také proto je v řadách nástrojů v barevném systému Chroma-Notes značen tón „h“ jako „b“. Jedná se o stejný tón jen s jiným označením.

Na českém trhu vznikly napodobeniny originálních boomwhackers, a dokonce ne pouze jedna. Již neexistující hudební skupina *Marimba live drums* se spojila s rodinným papírnictvím *Bobo Blok spol. s r.o.*⁴⁴ a začali prodávat barevné plastové ozvučné

⁴² Cena uvedena dle e-shopu www.boomwhackers.com ke dni 17. 6. 2023.

⁴³ Cena uvedena dle e-shopu www.muziker.cz ke dni 31. 10. 2023.

⁴⁴ BOBO BLOK SPOL. S.R.O. BOBO [online]. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://bobo.cz/>.

trubice pod názvem *Bobotubes*.⁴⁵ Barvy těchto trubek však nekoreluji s barevným systémem Chroma-Notes, proto je jde jen těžko spojit s ostatními produkty (zvonky, zvonkohry apod.), či hrát s nimi podle dostupných notových zápisů neb videí na platformě *YouTube*.

Internetový obchod *Léčivé nástroje* dokonce nabízí druhou alternativu, a tou jsou Boom wahh!!. Barvou již připomínají více originální boomwhackers, avšak nemají tolik rozšířené sady.⁴⁶

	c	d	e	f	g	a	h (b)
Boomwhackers	red	orange	yellow	light green	teal	purple	magenta
Bobotubes	blue	orange	purple	red	teal	yellow	green
Boom wahh!!	red	orange	yellow	light green	teal	blue	magenta

Tabulka 3 - Porovnání barev užitých u různých typů trubek v základní diatonické sadě

2.7 Způsoby a technika hry

2.7.1 Krátký úhoz

Nejběžnějším způsobem, jak rozeznít trubici, je úhoz. Dle Hoffa je ideální vzdálenost držení trubice přibližně dva až pět centimetrů od okraje. Je třeba dbát na pevný stisk s mírně povoleným zápěstím, aby vydala trubka kvalitní zvuk. Dáváme pozor, abychom otvory na krajích trubice nezakryli částí našeho těla či oděvem, neboť v takovém případě nebude výsledný tón odpovídat očekávanému ladění (bude nižší).⁴⁷

Úhoz trubice provádíme o zem, podlahu či koberec (mezi povrchy můžeme najít rozdíly ve výsledném zvuku, výška tónů však setrvá a nemění se). Další možností může být jakákoli část těla, ideální je stehno, holeň či dlaň. Trubicí se dá bouchnout v podstatě o cokoli, při užívání tvrdého povrchu je však třeba dbát na opatrnost a zvolit bezpečnou intenzitu úderu, aby nedošlo k jejímu poškození. Obecně není doporučeno hrát o ostré hrany a tvrdé předměty. Taktéž se nedoporučuje hrát koncem trubice, neboť dochází k její deformaci. Naopak se doporučuje úhoz provádět několik centimetrů od okraje. Existuje také speciální podložka, která pomáhá docílit hlasitějšího zvuku. Bouchání provádíme celou

⁴⁵ BOBOTUBES [online]. 2020 [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <http://bobotubes.cz/>

⁴⁶ SEDLÁČEK, Ivo a Pavel SEDLÁČEK. *Léčivé Nástroje* [online]. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <https://www.lecive-nastroje.cz/>

⁴⁷ HOFF, Andreas von. *Boomwhackers: Tipps & Tricks für Einsteiger*. Kerpen: Kohl-Verlag, 2017. s. 10

délkou trubky a můžeme tak jednotlivé barvy velmi rychle střídat. Zajímavou pomůckou může být také „stojan“ vyrobený z PVC trubek, jenž krásně rezonuje a posiluje tak slyšený zvuk.

Při použití oktávátoru je možná hra ve svislém postavení trubice a to tak, že boucháme uzavřeným koncem trubice o zem.⁴⁸

Při porušení povrchu trubky či narušení kruhového tvaru dochází ke zhoršení kvality zvuku trubky či ke špatnému ladění. Kromě neopatrné hry může k poškození trubky dojít při špatném skladování nebo při dodání (vinou příliš vysoké teploty nebo přílišnému tlaku okolních předmětů).⁴⁹

Hrou o tvrdé předměty docílíme hlasitějších zvuků, těch se dá ale docílit také zvýšením počtu trubic jednoho druhu. Při úhozu do částí těla musíme brát v potaz bezpečnost. Chceme-li docílit hlasitějšího zvuku, snažíme se udeřit silou, což může velmi bolet, a dokonce i způsobovat modřiny či zarudnutí.⁵⁰ Poměrně bezpečnou variantou jak pro dlouhou trvanlivost trubky, tak pro naše tělo, je bouchání dvou trubek o sebe. V případě, že zkombinujeme trubky dvou různých barev, zazní nám dva tóny současně, tzv. dvojzvuk.⁵¹

Internetové obchody mají v nabídce také držáky na boomwhackers. Jedná se v podstatě o podložku s našitými gumičkami, do kterých se jednotlivé trubky zasunou. V tomto případě používáme k rozeznění trubic paličky s gumovou či plastovou hlavicí. Ty se dají také zakoupit společně s držákem. Alternativou k hraní paličkami je hra pomocí kousku zahradní hadice. Tento způsob hry neodmyslitelně připomíná hru na xylofon, metalofon či zvonkohru. Trubky se dají také navléct na kus provázku a pověsit do prostoru. Provázek provlečeme trubicí, aby držela na místě, provlečeme ho ještě jednou stejným směrem. Provázek dvakrát prochází vnitřkem trubice a jednou okolo ní. Tento způsob hry je velmi neotřelý, k vytvoření zvuku nám opět poslouží paličky, kus hadice či jiný předmět.⁵²

⁴⁸ MUZIEK IN SCHOOL. Five ways to play boomwhackers, In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Zu5im8Xzy_U&ab_channel=MuziekInSchool.

⁴⁹ RAMSEL, Craig. *Boomwhackers® Gettin' Whacky, Facilitator's Handbook*. 1. vyd. Sedona: Whacky Music, Inc., 2009.

⁵⁰ GROBÁR, Martin. Boomwhackers. *Hudební výchova*. 2011, 3(19).

⁵¹ SYNEK, Jaromír. Boomwhackers. In: *Hudební věda a výchova 10*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, ISBN 8024415089. s. 151-156.

⁵² MUZIEK IN SCHOOL. Boomwhacker Hacks 2 Vlog, In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=BQfDqzkOk7M&t=144s&ab_channel=MuziekInSchool.

Obrázek 6 - Navlečení boomwhackers na provázek. Muziek In School, Five ways to play boomwhackers, In: YouTube [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Zu5im8Xzy_U&ab_channel=MuziekInSchool.

2.7.2 Dlouhý tón

V písních se kromě krátkých úhozů objevuje také požadavek na dlouhé tóny. V angličtině se tento typ hraní nazývá „roll“. V odborné terminologii bychom tento typ mohli označit slovem tremolo.

Existuje několik způsobů, jak dlouhého tónu dosáhnout, avšak fantazii se meze nekladou, proto rozhodně neuvádíme všechny možné varianty.

Základní technikou je uchopení dvou stejně barevných trubek do každé ruky a rychlé střídání bouchání každé z nich. Méně náročnou variantou je hraní jedné trubky mezi dvěma předměty, eventuálně částmi těla. Můžeme využít jednu ruku a podlahu, kmitání mezi botami, stehny, koleny apod.

Trubkou se dá kmitat také například v triangu, mezi dvěma konci složené zahradní hadice nebo jinými pomůckami. Lze také uchopit dvě trubky stejné barvy a kmitat mezi nimi paličkou nebo zahradní hadicí, stejně tak se tyto předměty dají vsunout dovnitř trubky a kmitat uvnitř. Ze zahradní hadice lze vytvořit kruh, který perfektně poslouží pro účely vytvoření dlouhého tónu.

Jednou z technik hraní je také uchopení trubky uprostřed, přičemž provádíme střídavé bouchání jedním a druhým koncem o tvrdou, rovnou podložku.⁵³

⁵³ MUZIEK IN SCHOOL. Five ways to play boomwhackers, In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Zu5im8Xzy_U&ab_channel=MuziekInSchool.

Obrázek 7- Vytvoření dlouhého tónu hraním složenou zahradní hadicí a hraní v kruhu vytvořeném hadicí. *Muziek In School. 12 ways to roll with boomwhackers.* In: YouTube [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=aXaXbAjLlq8&t=10s&ab_channel=MuziekInSchool.

Neotřelým způsobem hry je vytvoření něčeho jako dešťová hůl či chrastítka, kdy dovnitř trubice nasypane například dřevěné korálky, plastové kuličky aj. a dlaněmi ucpeme oba konce. Třepáním takto naplněné trubky docílíme velmi zajímavých zvuků.

Do trubek se dá také foukat. Tón sice není hlasitý, ale vzduchovým proudem spojeným s třepáním trubky před pusou umíme vytvořit neobvyklý zvuk.⁵⁴

2.8 Možnosti grafického zobrazení partitur

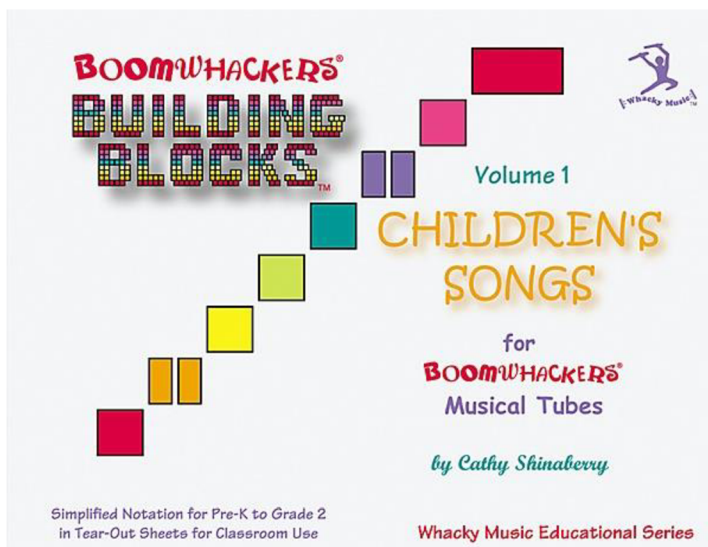
Obrovskou výhodou boomwhackers je, že na tento nástroj mohou hrát osoby bez dovednosti čtení či znalosti not. Idea Craiga Ramsella, průkopníka boomwhackers, spočívala právě v umožnění všem bez rozdílů produkovat hudbu. Pokud dítě umí rozpoznávat barvy, máme vyhráno. Na nástroj se dá hrát bez jakýchkoli podkladů, pouze pomocí imitace či zkoušení nových rytmů a melodií. Pokud však chceme s žáky trénovat již skladby, které bývají zpravidla delší, vyplatí se nám užít grafické materiály a předlohy, aby se žáci lépe orientovali a nemuseli si pamatovat dlouhá zadání. Možností, jak žákům či jiným jedincům materiály předložit, existuje spousta. Tento nástroj je stále poměrně nový, proto se objevují

⁵⁴ MUZIEK IN SCHOOL. 12 ways to roll with boomwhackers. In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=aXaXbAjLlq8&t=10s&ab_channel=MuziekInSchool.

nové a nové způsoby, jak skladby upravené pro boomwhackers zobrazovat, ať už v papírové či elektronické podobě.

2.8.1 Building blocks

Jedním z velmi jednoduchých grafických zápisů jsou tzv. „*building blocks*“, jejichž autorkou je Cathy Shinaberry. Tento typ zápisu je určen hlavně nejmenším dětem, tedy žákům mateřských a žákům prvního a druhého ročníku škol základních. Zápis vychází z geometrických tvarů, konkrétně čtverce a obdélníku. V zápise je rozlišena jak délka, tak výška tónu. Výška vychází

Obrázek 8 - Publikace s použitím "building blocks." In: Guitar centre [online]. [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://media.guitarcenter.com/is/image/MMGS7/909502000000000-00-600x600.jpg>

z barvy čtverce nebo obdélníku, ale také z umístění oproti ostatním tvarům (dodržuje stejnou posloupnost jako noty v klasickém notovém zápisu do notové osnovy).

Jak bylo již zmíněno, z tohoto zápisu jsme schopni detekovat jednotlivé délky not, konkrétně noty čtvrt'ové (zapsané čtverci), noty osminové (zapsané svislými dvěma obdélníky vzniklými rozdělením čtverce – tedy noty čtvrt'ové), noty půlové (zapsané jedním podélným obdélníkem o stejné délce jako spojení dvou čtverců) a noty celé (zapsané obdélníkem vzniklým spojením dvou obdélníků představujících noty půlové).⁵⁵

Čtvrt'ová nota	
Osminová nota	
Půlová nota	
Celá nota	

Tabulka 4 - Přehled délek not u notového zápisu pomocí "building blocks"

⁵⁵ SHINABERRY, Cathy. *Boomwhackers® building blocks, Children's songs, Volume 1*. 1. vyd. Sedona: Whacky Music, 2002-2003.

2.8.2 Zápis pomocí puntíků

Jednoduchou metodou, která opět nevyžaduje jakékoli znalosti z oblasti hudební nauky a je vhodná pro nejmenší děti, je zápis barevných puntíků. U tohoto způsobu však nerozlišujeme délku not, proto lze takto zapisovat jen písně s jednoduchým rytmem. Puntíky jsou doplněny o text písně, díky tomu se můžeme aspoň trochu řídit rytmem, vyžaduje to však předchozí znalost skladby.

The diagram illustrates the notation for the folk song "Sedí liška pod dubem". It is titled "Sedí liška pod dubem" and "lidová píseň". The notation is attributed to "grafický záznam: Daniela Taylor". The text is written in two lines, with colored dots above each syllable. The dots are arranged in groups, separated by vertical lines, indicating the rhythm. The colors used are red, orange, yellow, green, and blue. The first line of text is "Se - dí li - ška | pod du - bem, | má pí - šťa - lku | a bu - ben, |". The second line of text is "na pí - šťa - lku | pí - ská | a na bu - ben | tří - ská. ||".

Obrázek 9 - Zápis pomocí puntíků. TAYLOR, Daniela, Božena KÜFHABEROVÁ, Jana HLAVOVÁ, Blanka KNOPOVÁ a Jana ANTOŇŮ, 2020. *Hravá hudební výchova 1: pro 1. ročník ZŠ*. Praha: Taktik. ISBN 978-80-7563-249-4. s. 39

2.8.3 Zabarvený text písně

Výhodou metody v předchozích odstavcích je, že se podle ní mohou řídit také žáci, kteří ještě neovládají dovednost čtení. To u metody zabarveného textu je již tato dovednost více než žádoucí, spíše nezbytná.

Metoda spočívá v barevném rozlišování jednotlivých slabik textu dle barevné palety trubek/tónů. Text může být zabarven buď všemi barvami, či můžeme každému žákovi vyrobit vlastní part pro každou barvu (pro každý tón).

Výhodou této metody je přehlednost a jasnost pro hráče, nevýhodou je však časová náročnost přípravy pro učitele. To se dá ovšem vyřešit tím, že si tuto notaci vyrobíme společně s dětmi přímo v hodině.⁵⁶

Velkým ulehčením pro hru dle zabarvené notace je předchozí znalost písně a jejího textu. Žáci poté sledují text pouze očima a nejsou omezeni tempem čtení. Proto vždy začínáme seznámením s písní, její melodií a textem.

⁵⁶ KACAR, Jakub. *Využití boomwhackers ve výuce hudební výchovy*. Bakalářská práce, vedoucí PaedDr. Jan Prchal. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. s. 39, 40

Dle Šrámkové⁵⁷ je autorem této metody Vojtěch Kudrnáč, jenž pořádá bicí a perkusní workshopy pro děti a tímto jim chtěl zjednodušit nácvik písni.

Ukázka notace písně „Maličká su“ pro jednu trubku (v C dur):

Nota C - Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Nota D - Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Nota E - Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Nota F - Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Nota G - Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Ukázka notace písně „Maličká su“ pro všechny trubky (v C dur):

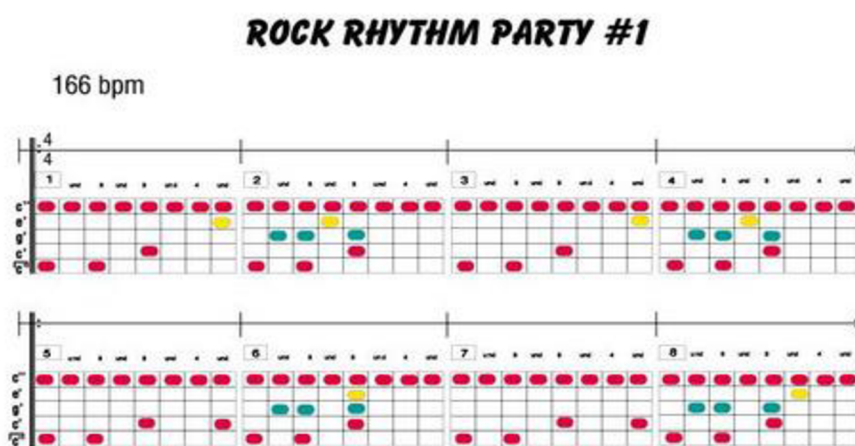
Ma – lič – ká su, hu – sy pa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su, tan – co – va – la bych já, až se třa – su.

Jednotlivé partitury lze mezi sebou samozřejmě kombinovat vždy v závislosti na tom, na které trubky má jedna osoba hrát. Samotní žáci si mohou černobílý text vybarvit barevnými pastelkami či slabiky orámečkovat fixami.

⁵⁷ ŠRÁMKOVÁ, Markéta. *Boomwhackers – netradiční hudební nástroj v hudební výchově na prvním stupni ZŠ*. Diplomová práce, vedoucí Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. 44

2.8.4 Zápís pomocí tabulky

Německé publikace autora Andrease von Hoffa využívají několik metod zápisů. Jednou z nich je tabulková metoda. Tento typ zápisu lze provádět opět dvěma způsoby a to barevně pro více trubek najednou (pomocí puntíků zapsaných do tabulky) či černobíle pouze pro jednu trubku (pomocí křížků do tabulky).

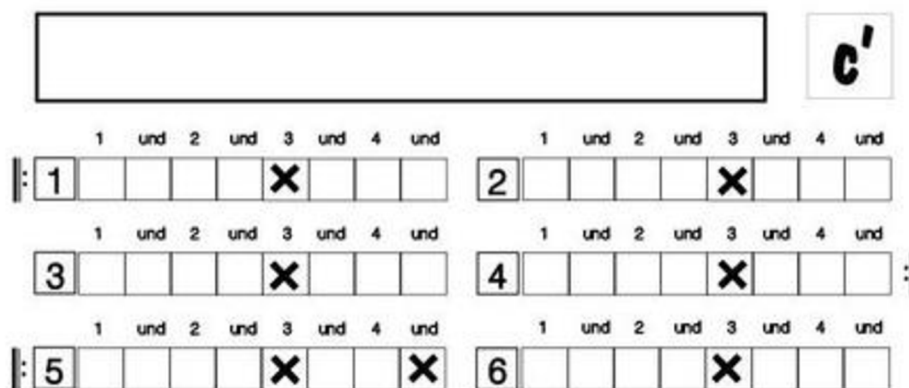
Obrázek 10 - Barevná tabulková metoda. In: Betzold. [online]. [cit. 2023-09-22]. Dostupné z: <https://static.betzold.at/images/prod/84282/Boomwhackers-Rock-Rhythm-Party-84282-j-ZD.jpg>.

V prvním zmiňovaném způsobu žáci vidí partitury ostatních a mohou se podle nich orientovat, zatímco ve druhém případě mají k dispozici pouze svůj part. Hoff ve své knize uvádí vždy obě varianty pro jednu skladbu. U barevné varianty pro všechny trubky je tabulka založena na následujícím principu: Řádky představují jednotlivé trubky, přičemž ty s oktávátorem mají nad sebou černý „chlíveček“. Sloupce pak určují doby. Například u čtyř-čtvťového taktu představuje jeden sloupec osminovou dobu, čili v jednom taktu najdeme celkem 8 sloupců. Počet řádků se odvíjí od počtu použitých tónů v celé skladbě. Označení 166 bpm udává počet úderů za minutu, kdy úderem se rozumí čtvrtěová nota.

V případě černobíle varianty je zapsán pouze jeden řádek a místo barevných puntíků jsou užívány křížky. Ve sloupcích se varianty shodují, čili udávají jednotlivé doby.⁵⁸

⁵⁸ HOFF, Andreas von. *Boomwhackers® - Rock Rhythm Party* 1. 4. vyd. Kerpen: Kohl-Verlag, 2011. ISBN 3-86632-889-3.

ROCK RHYTHM PARTY #1

Obrázek 11 - Černobilá tabulková metoda pro jeden part. In: Betzold. [online]. [cit. 2023-09-22] Dostupné z: https://static.betzold.at/images/prod/84282/Boomwhackers-Rock-Rhythm-Party-84282_k-ZD.jpg.

2.8.5 Zápis do notové osnovy

Tuto metodu hojně užíval Craig Ramsell. Skladby jsou zapsány klasickými notami v notové osnově, noty jsou však vyvedeny v barvách korespondujících s barevnou paletou trubek. Noty jsou buď plné či prázdné (barevně vyveden pouze obrys) dle druhů not (čtvrt'ové, půlové, celé,...). Velmi často se objevují jména tónů pod notovou osnovou. Výhodou je, že se dítě hrající podle takovéto partitury učí také polohu not v osnově.

Tento způsob zápisu je poměrně náročný na výrobu a ne vždy máme přístup k barevné tiskárně, abychom mohli žákům barevné partitury rozmnožit. Alternativou je tedy barevné kroužkování not ručně, na kterém se mohou sami žáci podílet. Naučí se tak alespoň základy hudební nauky, kdy budou hledat konkrétní tón na správné pozici v notové osnově.⁵⁹

Některé notační programy mají v dnešní době zabudovanou funkci na obarvení not, která se řídí právě barevným systémem Chroma Notes. Tuto možnost nabízí například *MuseScore* nebo online platforma www.flat.io.

⁵⁹ ŠRÁMKOVÁ, Markéta. *Boomwhackers – netradiční hudební nástroj v hudební výchově na prvním stupni ZŠ*. Diplomová práce, vedoucí Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. 44, 45

Barevná stupnice

mirně rychle hudba a slova: Daniela Taylor

1 Ba - rvi - čky nám po - mo - hou s hu - de - bní a - be - ce - dou.

5 Cé, Dé, É, Ef, Gé, Á, Há, Cé.

9 No - ti - čky zpět za - zpí - vám, a - be - ce - du do - bře znám.

13 Cé, Há, Á, Gé, Ef, É, Dé, Cé.

Obrázek 12 - Zápis barevné notace. TAYLOR, Daniela, Božena KŮFHABEROVÁ, Jana HLAVOVÁ, Blanka KNOPOVÁ a Jana ANTOŇŮ, 2020. *Hravá hudební výchova 1: pro 1. ročník ZŠ. Praha: Taktik. ISBN 978-80-7563-249-4. s. 31*

2.8.6 Rytmická linka

Další variantou s použitím not, avšak bez notové osnovy, je zápis rytmu. Žáci sledují pouze jedinou linku, na které nalezneme barevně vyvedené noty správných délek. V tomto zápisu se žáci mohou soustředit a ukotvit si, jaké existují délky not a v jaké podobě je zapisujeme.⁶⁰

2.8.7 Akordové karty

Na boomwhackers můžeme kromě melodie hrát také doprovod. Nejjednodušší formou doprovodu je trojzvuk neboli akord. Pro boomwhackers existuje pomůcka v podobě akordových karet, které si vytiskneme, a žáci v barevném provedení vidí, ze kterých tónů jsou jednotlivé akordy složeny. Tyto karty poté stačí jednoduše seřadit za sebe (například pomocí magnetů na tabuli) a určit, kolikrát každý musí zaznít. Karty lze také vyrobit například v pracovních činnostech s žáky pomocí barevných papírů.

V partiturách mohou být akordy označeny puntíky či jako tabulatury (kytarové značky) nebo v notové osnově jako barevné noty.⁶¹

⁶⁰ BOOMWHACKERS ANEB KDO HRAJE, TEN NEZLOBÍ. *Jak na hudebku*. [online]. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://jaknahudebku.blogspot.com/2016/02/boomwhackers-aneb-kdo-hraje-ten-nezlobi.html>.

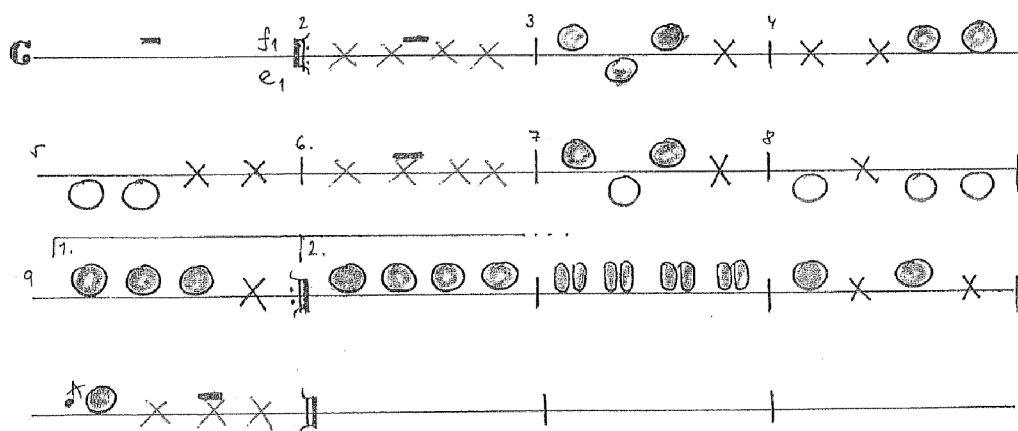
⁶¹ Tamtéž

2.8.8 Notace Mgr. Jaromíra Synka, Ph.D.

Vyučující Univerzity Palackého v Olomouci Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. ve svých učebních podkladech kromě klasické notace využívá unikátní notaci vytvořenou vždy pro dvě trubky (každý hráč dokáže držet v každé ruce právě jednu trubku).

První řádek v tomto případě reprezentuje tón f^1 , druhý pak tón e^1 . Plné puntíky označují tón f^1 , prázdné e^1 , oboje reprezentuje čtvrt'ové noty, dvojité oválné značky představují noty osminové. Křížek značí čtvrt'ovou pomlku.

Jednotlivé takty jsou očíslovány a můžeme si povšimnout také repetice.

Obrázek 13 - Ukázka notace Mgr. Jaromíra Synka, Ph.D. – SYNEK, Jaromír - výukové materiály k didaktice hudební výchovy.

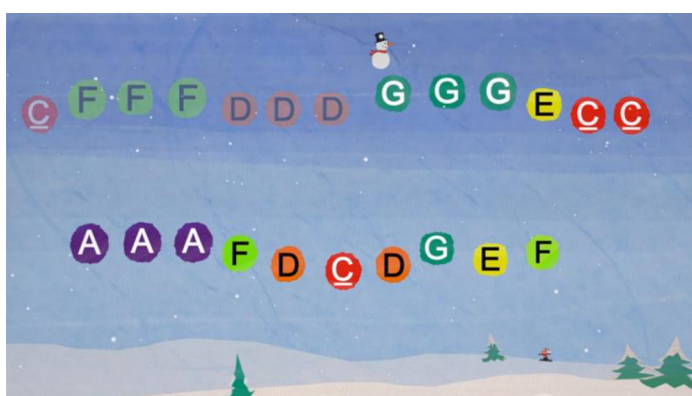
2.8.9 Elektronické zápisy skladeb

V předchozích bodech jsme zmínili zápisy používané v papírových podobách. V řádcích následujících si představíme možnosti podkladů pro hru na boomwhackers v elektronické podobě. Tato podoba je v dnešní době stále více populární, pro naučení skladby je snazší, pro žáky poutavější, navíc nemusíme množit stohy papírů a zbytečně tak neplýtváme. Nevýhodou je, že není jednoduché tyto podklady vytvořit, takže si musíme vystačit se skladbami, které jsou dostupné na internetu. Možnosti, jak si samostatně vytvořit elektronický podklad pro skladbu, existují, bývají však poměrně časově náročné. I takové si ale představíme.

Nejběžněji užívanou metodou jsou animovaná videa zveřejněná na platformě YouTube zvaná *Play along* (z ang. *hrajeme společně*). Nejznámějším a nejobsáhlejším

kanálem s takovými záznamy je kanál *Musication*. Vlastníkem účtu a autorem videí je Jan Vink, učitel hudby pocházející z Nizozemska.⁶²

Videa mohou mít mnoho podob, autoři se snaží grafiku vytvořit podle tématu písně. Na videích vidíme jak barvu trubky, tak pojmenování tónu. Snáz se orientujeme díky dirigentovi (v angl. conductor), který skáče z noty na notu, a my máme přehled, ve které části skladby se nacházíme. Dirigent mívá různou podobu, často se odvíjí od charakteru či tématu písně (např. sněhulák u vánoční písně, květina u písně o jaru). Společně s videem nám hraje také doprovod skladby, často bez zpěvu či hlavní melodické linky, kterou vytvoříme právě hrou na boomwhackers.

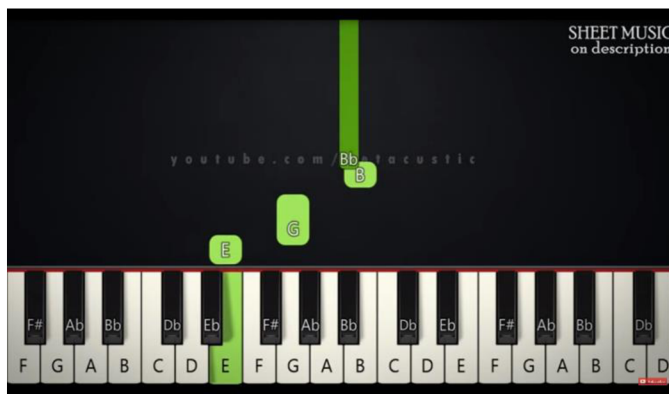

Obrázek 14 – WE WISH YOU A MERRY CHRISTMAS. [online]. In: YouTube. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=KFWlr3nzGnc&list=PL2mHraZxofIynOS3kFgYST238f4JTPCJ7&ab_channel=musication.

Na začátku každého videa nalezneme přehled, které trubky budeme potřebovat, zdali je zapotřebí na některou z nich nasadit oktávátor (takové jsou značeny podtržením názvu tónu), představí se nám dirigent a nalezneme zde také takt, ve kterém je skladba hrána. Začátek každé skladby je předem odpočítán. Podstatné pro hraní je, že dirigent „skočí“ na daný tón v mírném předstihu, abychom se stihli trefovat do dob, a zároveň po určité části skladby vidíme dopředu, jaké tóny přicházejí, takže se na to můžeme připravit. Videa k písním z kanálu *Musication* nabízejí zahraniční písně, vše je psáno v anglickém jazyce. Na jiných kanálech možná objevíme také české písně, výběr je však velmi omezený. V případě, že bychom si chtěli vytvořit takové video sami, můžeme pro to použít jakýkoli video editor či grafický program *Canva* nebo *Genially*.

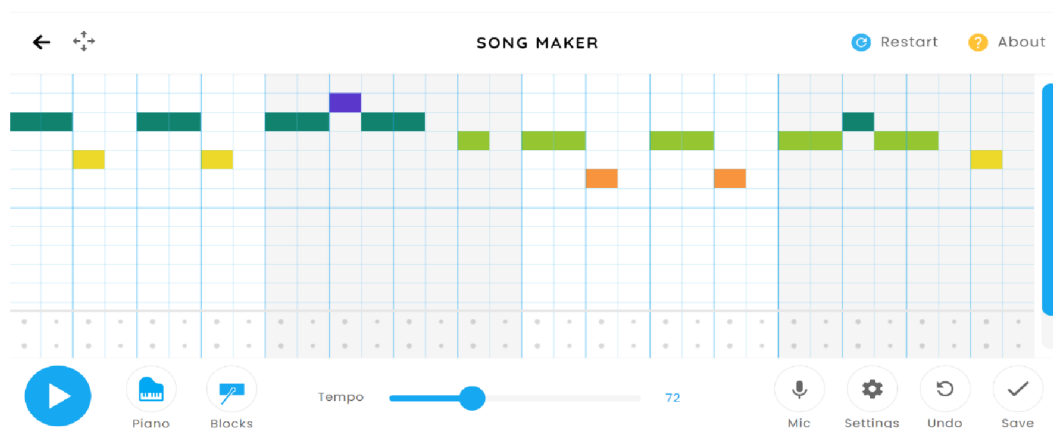
⁶² MUSICATION. [online]. YouTube. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/@musication/about>.

Dále mohou mít videa formu klavírních partitur, kdy nám ke klaviatuře „sjíždí“ jednotlivé tóny s různou délkou. Videa jsou originálně vytvořená pro klavír, ale starším dětem jistě ke hře na trubky postačí. Jednotlivé tóny zde nejsou rozlišeny barvami, neboť nebyla videa vytvořena přímo pro boomwhackers.

Obrázek 15 – THE PINK PANTHER THEME. [online]. In: YouTube. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=tKlczCGGrJw&ab_channel=BetaCustic.

Nejjednodušším způsobem, jakým si umíme vyrobit elektronickou partituru na jakoukoli píseň, je využití notového zápisu „building blocks“ pomocí programu *Song maker* ze sady aplikací *Chrome Music Lab*.⁶³ Aplikace je velmi jednoduchá na používání. Stačí nám pouze zaklikávat patřičná políčka v předem vytvořené tabulce s konkrétními tóny. Umíme zde upravit také počet taktů, tempo a rytmický doprovod. Takty nejsou rozděleny taktovými čarami, ale střídá se vždy šedá a bílá plocha, která je rozděluje. Je to velmi efektivní metoda, jak rychle žákům přenést partituru z papírové do elektronické verze. V elektronické verzi jim totiž s hrou pomůže dirigent, který zaručuje lepší orientaci v písni a přesně ukazuje, kdy má hráč trubkou uhodit.

Obrázek 16 - Zapsaná píseň *Skákal pes* - Song maker. [online]. Chrome Music Lab. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Song-Maker/>.

⁶³ SONG MAKER. [online]. Chrome Music Lab. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Song-Maker/>.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Tvorba zpěvníku pro boomwhackers

3.1 Cíl praktické části

Výuka hudební výchovy by měla být kreativní a inspirující a právě boomwhackers jako nástroj nabízejí interaktivní způsob, jak toho dosáhnout. Je to stále poměrně mladý nástroj, pro který nebylo vytvořeno mnoho materiálů pro hru. Existuje více způsobů, jak nástroj ve vyučování využít, ale pokud máme na mysli konkrétně přepracované písně do podoby, dle které se dá na boomwhackers jednoduše hrát, těch je pouze omezený počet. Písní od zahraničních autorů v cizím jazyce je dostatek, ale českých písní, které bychom měli právě na 1. stupni využívat nejvíce, je málo.

Hudební nástroj boomwhackers je zejména mezi mladými učiteli vnímán jako nástroj, který napomáhá zpřístupňování hudby novým, inovativním způsobem. Ne každý učitel si ale poradí s vytvořením vlastních materiálů pro hru nebo studováním metod hry bez předem vytvořených podkladů, proto se snaží získat materiály již připravené. Tyto skutečnosti se staly motivací pro rozšíření sbírky materiálů, které vyučujícím umožní využít nástroj způsobem jednoduchým jak pro ně, tak i pro samotné žáky.

Cílem praktické části diplomové práce je vytvořit zpěvník dětských písní upravený pro hru na boomwhackers. Výběr písní byl směřován na písně současných českých interpretů nonartificiální hudby. Ve většině případů se nejedná o písně, které běžně najdeme v učebnicích hudební výchovy, ale takové, které žáky mohou navést k objevení i další tvorby daných interpretů.

Zpěvník vytvořený v této práci obsahuje deset písní, každá z písní byla adaptována ve dvou verzích. První verze je barevný notový zápis. Party pro boomwhackers jsou realizovány v barvách shodujících se se systémem barevné hudby Chroma-Notes. Druhou verzi představují tzv. „*play along*“ videa, která žákům umožňují doprovázet skladbu přímo podle barevných obdélníků (tzv. building blocks) a ukazatele běžících na obrazovce. Vytvořený zpěvník *Hrajeme na boomwhackers* lze pod tímto názvem vyhledat na platformě *YouTube*.

3.2 Příprava tvorby zpěvníku

3.2.1 Volba skladeb a inspirace

Prvním krokem pro vytvoření zpěvníku byl výběr písní. Původní výběr obsahoval skladby známých současných českých zpěváků a hudebních kapel, jako jsou například Chinaski, Divokej Bill, Mig 21, Michal Hrůza a další. Tato volba byla záměrná hlavně proto, aby se děti v mladším školním věku nedostaly jen ke skladbám objevujícím se v učebnicích hudební výchovy, ale okrajově se seznámily s hudbou ze světa dospělých, která může nabývat podob vhodných pro děti. V průběhu zpracovávání písní se však některé skladby ukázaly jako nevhodné pro svou složitost či příliš velký rozsah a byly vyřazeny nebo nahrazeny jinými.

Některé z vybraných skladeb byly vytvořeny intencionálně pro děti, jiné však vznikly z jiných důvodů. I ty určené původně spíše dospělým se věnují tématům dětem blízkým, neobsahují vulgarismy či prvky pro děti nevhodné. Důvodem volby některých skladeb byla oblíbenost u dětí pohybujících se v okruhu autorky práce, jiné byly zvoleny pro melodii, kterou lze zajímavě interpretovat s využitím boomwhackers, další pak pro vtipný text, zajímavé téma skladby nebo zkratka jejich popularitu napříč generacemi.

Finální obsah skladeb ve zpěvníku *Hrajeme na boomwhackers*:

1. *Barbora píše z tábora* (Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř),
2. *Dvě malý víly* (Kašpárek v rohlíku),
3. *Grónská písnička* (Jaromír Nohavica),
4. *Hlavně, že jsme na vzduchu* (Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř),
5. *Malý Pán* (Milan Cais),
6. *Médové – kolibaná* (Jaroslav Samson Lenk),
7. *Mezi horami* (Čechomor),
8. *Nám se stalo něco překrásného* (Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř),
9. *Zavolejte strážce* (Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř),
10. *ZZZ (Pro Světlušku)* (Jananas, Xindl X).

Při volbě adaptací skladeb jsme se rozhodli jak pro tisknutelnou barevnou partituru, tak pro interaktivní videa. Notové partitury s barevnými notami přinášejí lepší přehled o celé skladbě, zahrnují akordové značky, text písně i part pro melodii písně. Žáci se alespoň dobře

seznámí s jednotlivými prvky notové osnovy (klíče, předznamenání, délky a pozice not apod.). Hrát podle partitur pro žáky není však vůbec snadné a jednoduše se při hraní ztratí. V tomto ohledu přináší video provedení skladby výhody, hráčům je přesně ukázáno, kde zrovna hrají. Pro žáky jsou videa také atraktivnější a přinášejí do vyučování prvek moderní technologie, který je dnešním generacím velmi blízký, což může být motivační pro další zapojení do práce. Jako nevýhodu lze vnímat skutečnost, že děti při hraní nezapojují vlastní invenci, takže se v tomto směru nerozvíjí a brzy je taková podoba hry může přestat bavit.

Inspirací pro tvorbu videí se stala videa z dílny Jana Vinka a jeho *YouTube* kanálu *Musication*⁶⁴. Videa jsou animována profesionálním způsobem, mají design dle tématu konkrétní skladby. Na začátku každého videa nalezneme přehled, jaké trubky budeme potřebovat, zdali je zapotřebí na některou z nich nasadit oktávátor (takové jsou značeny podtržením názvu tónu), představí se nám dirigent (nabývající podobu dle tématu písně) a nalezneme zde také takt, ve kterém je skladba hrána. Začátek každé skladby je předem odpočítán. Tohoto vzorce jsme se snažili držet při tvoření našich videí.

3.2.2 Použité programy

Pro tvorbu notových zápisů byl zvolen notační program *MuseScore*⁶⁵. Výhodou programu je, že je k dispozici zdarma plná verze a nabízí české pracovního prostředí. Je naprosto dostačující pro základní práci s elektronickou notací, umožňuje přehrávání partitury, díky čemuž při zapisování not dostáváme okamžitou zpětnou vazbu o správnosti zápisu. Nabízí možnost vyvedení konkrétní partitury do podoby MP3 souboru, což umožnilo využít tyto zvukové stopy jako auditivní doprovod videí. Kromě výše zmíněného byl program *MuseScore* zvolen díky přídatnému modulu *ColorNotes*, který umožňuje zápis not v barvách dle systému Chroma-Notes korespondujícího s barvami boomwhackers. Obrovskou výhodou programu je také příručka dostupná v českém jazyce, ve které najdeme návody a tipy, jak s programem pracovat.

Pro tvorbu úvodu ke každé skladbě a přehledu používaných trubek, taktu a tóniny skladby nám posloužila online platforma grafického designu *Canva*⁶⁶. Tato platforma umožňuje jednoduchý způsob tvorby designových a funkčních materiálů bez předchozích zkušeností v této sféře. Nabízí nepřehledné množství návrhů a šablon, umožňuje designování plakátů, videí, prezentací atd. a to vše ve sdíleném prostředí. Na platformě byly vytvořeny

⁶⁴ Dostupné z: <https://www.youtube.com/@musication>.

⁶⁵ Dostupné z: <https://musescore.org/cs>

⁶⁶ Dostupné z: <https://www.canva.com/>

grafické stránky, z nichž se následnou animací stala krátká videa. Díky animacím jsou videa poutavější a působí profesionálněji.

Všechny obrázky doprovázející každou ze skladeb a také titulní obrázek ke zpěvníku byly vytvořeny pomocí aplikace v *Canvě* s názvem *Magic Media* využívající umělou inteligenci.

K zápisu notových partitur posloužila online platforma *Chrome Music Lab*⁶⁷. *Chrome Music Lab* je inovativní webová platforma, která otevírá nové možnosti v oblasti hudebního vzdělávání. Tato stránka nabízí zábavné a praktické experimenty, které usnadňují učení v oblasti hudby a umožňují jedinečný pohled na spojení hudby s vědou, matematikou, uměním a dalšími oblastmi. K používání této platformy není nutná žádná registrace a je zcela bezplatná.

Chrome Music Lab nabízí 14 experimentů. Těmi jsou:

1. *Shared Piano*,
2. *Rhythm*,
3. *Oscillators*,
4. *Spectrogram*,
5. *Sound Waves*,
6. *Arpeggios*,
7. *Kandinsky*,
8. *Voice Spinner*,
9. *Harmonics*,
10. *Piano Roll*,
11. *Strings*,
12. *Melody Maker*,
13. *Chords*,
14. *Song Maker*.⁶⁸

⁶⁷ Dostupné z: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Experiments>

⁶⁸ Chrome Music Lab [online]. [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Experiments>

My jsme pro tvorbu videí využili pouze poslední zmíněný experiment *Song maker*. Experiment využívá metodu zápisů not building blocks, to znamená, že noty jsou zobrazeny ve tvaru čtverečků nebo obdélníčků, jsou řazeny v řádcích pod sebou a barevně rozlišeny. *Song maker* umožňuje volbu délky a rychlosti skladby, délky taktů i rozdělení jednotlivých dob na políčka symbolizující délky not. Dále nabízí volitelnost počtu oktáv, tóninu skladby a také zdali skladbu zapisujeme pomocí stupnice diatonické, pentatonické či chromatické. Kromě not můžeme do skladby vložit také rytmické údery. Výslednou skladbu lze uložit pomocí odkazu nebo exportovat jako MP3 soubor ve formátu MIDI nebo WAV. Bohužel nenabízí formát videa, proto jsme pro další používání museli pořizovat záznamy obrazovky.

Length	16 bars - +	Scale	Chromatic v
Beats per bar	4 - +	Start on	Middle v C v
Split beats into	2 - +	Range	3 octave - +

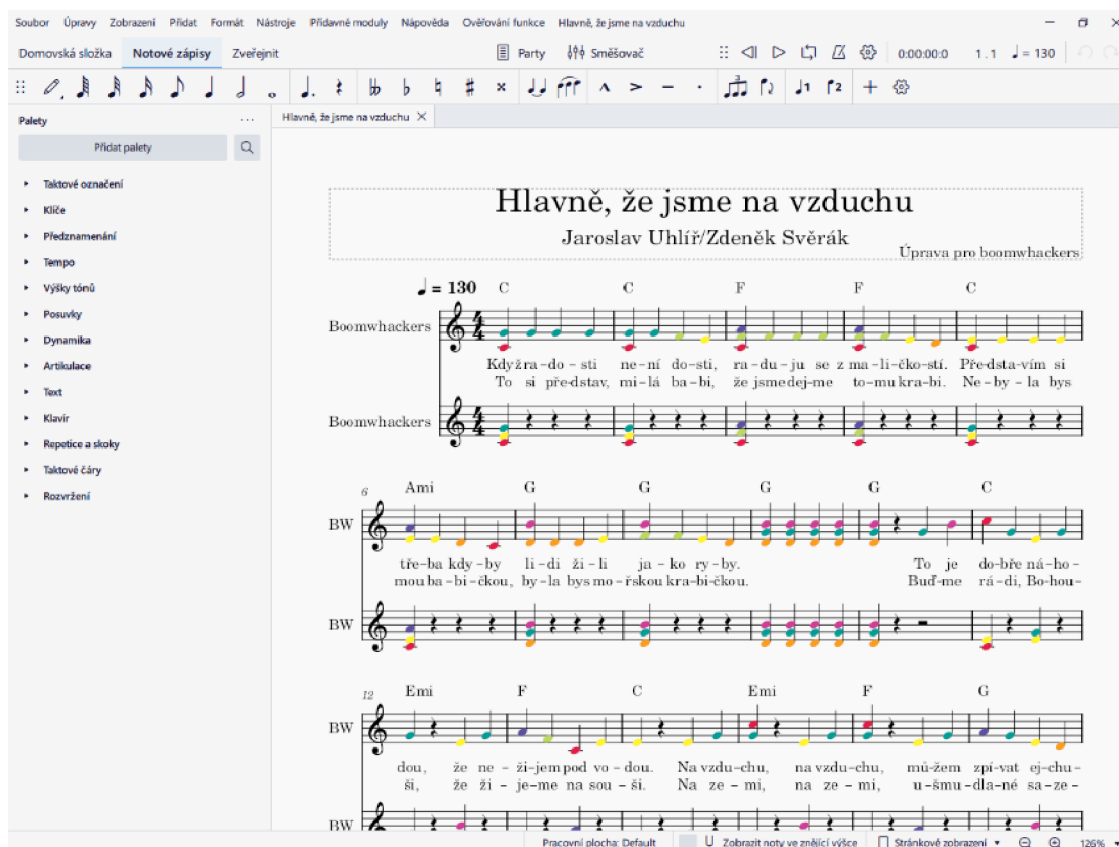
Obrázek 17 - Nastavení v aplikaci *Song Maker* u písničky *Dvě malý víly* (zdroj vlastní)

Dílčí části bylo potřeba spojit do finálního produktu ve střihačském programu. Pro tyto účely byl zvolen program *Adobe Premiere Pro*.

3.3 Samotná tvorba zpěvníku

3.3.1 Tvorba partitur

První fází tvorby zpěvníku byl zápis skladeb do notačního programu *MuseScore*. S programem bylo potřeba se nejdříve dostatečně seznámit, prostudovat možnosti, které nabízí. Při vytvoření nového souboru byly jako první zvoleny nástroje, pro které bude skladba interpretována. Určili jsme klíč skladby, předznamenání, taktové označení a rychlost. Následoval samotný proces zápisů skladeb do notových osnov.

The screenshot displays the MuseScore application window. The title bar reads "Hlavně, že jsme na vzduchu". The menu bar includes "Soubor", "Úpravy", "Zobrazení", "Přidat", "Formát", "Nástroje", "Přidávané moduly", "Nápověda", "Ověřování funkce", and "Hlavně, že jsme na vzduchu". The toolbar contains various musical notation tools. The left sidebar shows a "Palety" (Palettes) menu with options like "Taktové označení", "Klíče", "Předznamenání", "Tempo", "Výšky tónů", "Posuvky", "Dynamika", "Artiklace", "Text", "Klávír", "Repetice a skoky", "Taktové čáry", and "Rozvržení". The main workspace shows a score for "Hlavně, že jsme na vzduchu" by Jaroslav Uhlíř/Zdeněk Svěrák, adapted for Boomwhackers. The score is in 4/4 time with a tempo of 130. It features a vocal line and a Boomwhackers accompaniment. The lyrics are in Czech. The interface includes a menu bar, a toolbar, and a palette on the left.

Obrázek 18 - Ukázka pracovního prostředí v aplikaci MuseScore (zdroj vlastní)

Původní záměr byl umožnit hráčům doprovázení skladeb v originálním znění, takže vymyšlený doprovod na boomwhackers byl koncipován tak, aby odpovídal co nejvíce skutečné písni. Tónina a tempo skladby byly zvoleny rovněž podle originálního znění. Tento přístup se však ukázal jako nefunkční, a to hned z několika důvodů. Zamýšlené doprovody pro boomwhackers byly příliš složité i pro dospělé, pro děti by to bylo velmi demotivační, protože by se při hraní nikdy netrefily do správné doby a celá skladba by nezněla dobře. Další důvodem byla nevhodná tónina. Jednak existuje doporučení, v jakém hlasovém rozsahu by se s dětmi na prvním stupni ZŠ mělo zpívat a některé ze skladeb silně přesahovaly tato doporučení, zároveň je volba nevhodné tóniny spojená také s nedostačujícím množstvím trubek. Některé školy nevlastní chromatické sady boomwhackers vůbec, takže skladby

s velkým množstvím posuvek by pro ně byly nehratelné. Avšak i v sadách chromatických bývá větší množství trubek s tóny z diatonické stupnice, trubek z chromatické stupnice zpravidla bývá méně. Z těchto důvodů byly skladby transponovány do stupnic C dur, G dur nebo F dur, aby se v každé skladbě objevil maximálně jeden křížek či béčko, a doprovody byly zvoleny jednodušší.

Z původního seznamu písní se některé skladby ukázaly jako nevhodné, protože se v nich v průběhu mění tempo, někdy i tónina. Byly nahrazeny skladbami s jednoduchým provedením, ve kterých jsou často opakující se prvky. V případě písní s jednoduchými melodiemi byly upraveny tak, že boomwhackers hrají jak melodii, tak i doprovod. Avšak u skladeb s komplexnějšími melodiemi, je tato linka interpretována klavírem, a boomwhackers se zaměřují na doprovod. Některé skladby obsahují jak klavírní melodickou linku, tak dva party pro boomwhackers, přičemž jedna slouží čistě k doprovodu, zatímco druhá místy zahrnuje části melodie.

Při doplňování skladeb o party pro hru na boomwhackers jsme se snažili brát ohled na četnost úhozů jednotlivých trubek. Z tohoto důvodu v některých skladbách doplňují melodickou linku, která je hrána na boomwhackers, také tóny z doprovodu skladby (viz. Obrázek 17).

3.3.2 Tvorba videí

Tvorba videí navazuje na vytvořené barevné partitury. Nejdříve bylo zapotřebí vyrobit veškeré grafické materiály a podklady pro stříh videí. Notové partitury byly následně přepsány do podoby building blocks v aplikaci *Chrome Music Lab*. Všechny písně byly zapisovány ve stupních chromatické stupnice. Na obrazovce se střídají bílé a šedé pruhy, které reprezentují jednotlivé takty. Aplikace *Song Maker* je velmi jednoduchá na používání, vše je velmi intuitivní. Nevýhodou je, že v aplikaci nelze kopírovat určité pasáže, takže pokud máme ve skladbě stále opakující se motiv, musíme jej zaznamenat pokaždé znovu. Druhou nevýhodou je omezená délka skladeb, která činí 16 taktů. Všechny skladby ve zpěvníku jsou delší, proto musely být vytvořeny po částech a ty následně spojeny ve stříhačském programu do jednoho partu. Aby party na sebe navazovaly a hráč nic nepoznal, musely se vždy čtyři takty na začátku dalšího videa shodovat se čtyřmi takty videa předchozího. Tímto způsobem došlo k překryvu a videa vypadají, že plynule navazují. Ukázkovou partituru písně *Dvě malý víly* ve formě building blocks vytvořenou pomocí snímků obrazovky z aplikace *Song Maker* naleznete v příloze (Příloha 1).

Hudební doprovod ke každému videu byl exportován ve formátu MP3 z partitur vytvořených v notačním programu *MuseScore*. Každá skladba byla adaptována ve dvou variantách – rychlejší a pomalejší. Pomalejší provedení vždy odpovídá 80% rychlosti základní verze.

3.4 Představení zpěvníku

Jak již bylo zmíněno výše, zpěvník byl pojmenován *Hrajeme na boomwhackers* a byla vytvořena titulní strana, která se objevuje na začátku všech videí. V následujících řádcích podrobně představíme všech deset písní, jakým způsobem byly do zpěvníku zpracovány a jak by se daly zařadit do vyučování. Všechny skladby lze nalézt v playlistu na platformě *YouTube* na tomto odkazu:

<https://youtube.com/playlist?list=PLN9-pYMyKacSzLlBsknqUWyYiQYqECUgZ&si=nLkkbu1eJKbzJhYx>

Obrázek 19 – Titulní strana zpěvníku *Hrajeme na boomwhackers*

„Obrázek zpívajících dětí, v pozadí jsou barevné trubky boomwhackers“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

3.4.1 *Barbora píše z tábora*

Barbora píše z tábora je známá česká píseň autorů Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře. Píseň byla součástí knihy *Jaké je to asi v čudu?* z roku 2003. Skladba se objevila na několika souhrnných albech této hudební dvojice.

Píseň vypráví o dívce jménem Barbora, která se v létě zúčastnila dětského letního tábora a píše dopis svým rodičům. V dopise rodičům přibližuje chod tábora, hry, které hrají, stravování a také popisuje zamilování se do jejího

Obrázek 20 - *Barbora píše z tábora* titulní obrázek „Děti na letním stanovém táboře hrající na kytaru“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

vedoucího. Píseň je známá svou chytlavou melodií a vtipným textem. Bývá často zařazována do repertoáru na dětských táborech a jiných akcích pro mládež.

Naše úprava písně spočívá v kombinaci klavíru a boomwhackers. Klavírní part zahrnuje melodii, zatímco doprovod je určen pro boomwhackers. Píseň byla přidána do našeho zpěvníku v tónině C dur s čtyřčtvrt'ovým taktem a tempem 108 úderů za minutu (jeden úder je brán jako čtvrt'ová nota). Melodie skladby se pohybuje v rozsahu od h po g¹. V doprovodu písně určeného pro hru na boomwhackers se objevuje celkem sedm tónů, při hraní bude tedy potřeba trubek **C, D, E, F, G, A, H**. Na trubku H doporučujeme nasadit oktávátor. Jelikož se jedná o zahraniční výrobek, trubka s tónem H je ve skutečnosti označena písmenem B. Doprovod byl ve sloce vytvořen střídáním prvního a třetího stupně akordu s třetím a pátým stupněm, přičemž se tyto dvojice střídají na každou dobu (první a třetí stupeň – 1. a 3. doba; třetí a pátý stupeň – 2. a 4. doba). V refrénu doprovázíme obdobným způsobem, jen se střídání zpomalí a hraje pouze na 2. a 4. dobu.

Píseň by se dala do vyučování zařadit hlavně před či po letních prázdninách, kdy mnoho dětí jezdí na letní tábory a mohla by se tak stát výchozím bodem k zajímavé diskuzi a vzájemným sdělováním zážitků. V rámci výuky českého jazyka se dá píseň propojit se slohovou výchovou, sdělit si zásady při psaní dopisu, naučit žáky správně vyplňovat pole adresáta a povzbudit žáky k psaní dopisu blízké osobě. Kromě toho můžeme v rámci výuky environmentální výchovy a přírodovědy diskutovat s dětmi o jejich vztahu k přírodě a o důležitosti slušného chování během pobytu v ní. Letní tábory často přinášejí nová přátelství a sociální interakce, což nabízí příležitost k otevřenému rozhovoru ve třídním kolektivu.

3.4.2 Dvě malý víly

Dvě malý víly je píseň české hudební skupiny *Kašpárek v rohlíku*. Píseň je součástí debutového alba *Bejbypank* z roku 2007. Objevila se také v sérii animovaných videoklipů *Děti kreslí písničky* na *ČT edu*. Důvodem k zařazení písně do zpěvníku byla především propagace interpreta a jeho tvorby. Skupina *Kašpárek v rohlíku* pojmenovala svůj styl hudby jako bejbypank. Jejich repertoár tvoří písně, které se zdají být melodií a stylizací určeny spíše dospělým, ale díky někdy až nesmyslným a jednoduchým textům, jsou určeny dětem. Za frontmana kapely je považován Kašpárek, na projektu se však podílí také řada známých

zpěváků a zpěvaček, např. Milan Cais, David Koller, Tonya Graves, Michal Mareda (alias Márdi), Lenka Dusilová, Blanka Šrůmová ad. Skupina vždy vystupuje v jiném složení.

Písnička *Dvě malé víly* vypráví o tom, co se děje, když zlobí dvě malé víly. Víly vylily kbelík naplněný nebem do trávy nebo na polštář a sluníčko se bojí, kdo po nich napáchaný nepořádek uklidí. Text písně se dá dětem připodobnit k jejich jednání a diskutovat s nimi o pravidlech chování ve třídě, v domácnosti nebo ve společnosti.

Obrázek 21 - *Dvě malé víly* titulní obrázek „Dvě malé víly, které si hrají na trávě s kyblíkem plným modré barvy, v pozadí je sluníčko“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

Píseň byla v našem podání přepsána do dvou partů – klavírního a partu pro boomwhackers. Melodická část patří klavíru, doprovod pak boomwhackers. K vytvoření doprovodu nás inspirovalo originální znění písně, kdy se po většinu času skladby v rámci jednoho taktu střídá tónika a subdominanta tóniny C dur. Celá skladba je upravena do tóniny C dur v čtyřčtvrtovém taktu. Tempo skladby je 115 úderů za minutu. Nejnižším tónem v melodii je tón c^1 , nejvyšším tón a^1 . Pro doprovod na boomwhackers je potřeba celkem sedm trubek – **C**, **D**, **E**, **F**, **F#**, **G**, **A**.

Dvě malé víly přináší mnoho inspirací na tvoření ve výtvarné výchově nebo pracovních činnostech. Pořadem *Děti kreslí písničky* se můžeme ve škole inspirovat a zkusit výtvarně interpretovat píseň po svém. S textem skladby je možné pracovat v českém jazyce a hledat v něm nesmyslné výroky (např. „kominík je bílý“, „v létě chumelí“, ...) nebo si zahrát s dětmi na učitele a opravit nesprávné tvary přídavných jmen a sloves (např. „dvě malé víly“, „pršej šneci“, ...)

3.4.3 Grónská písnička

Grónská písnička je píseň českého folkového zpěváka Jaromíra Nohavici. V roce 1994 vyšla na albu *Tři čuníci*. Píseň popisuje život v Grónsku, kde žijí eskymácký muž a žena. Píseň popisuje drsné životní podmínky v Grónsku, kde šest měsíců trvá polární noc a dalších šest měsíců polární den, je zde zmíněno soužití s ledními medvědy a další. Vše je popsáno s humorem, který je Jaromíru Nohavicovi velmi blízký. Píseň je v České republice a je považována za jednu z nejznámějších Nohavicových písní.

Obrázek 22 - Grónská písnička úvodní obrázek „Eskymák s ledním medvědem v Grónsku“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

V naší adaptaci byla píseň přepsána do dvou partů pro boomwhackers. Jinými slovy boomwhackers mohou podle not hrát jak melodii, tak doprovod. Skladbu jsme transponovali do tóniny F dur a do dvoučtvrt'ového taktu. Tempo je udáno na 80 úderů za minutu. Při zpěvu melodie se pohybujeme v rozsahu od c^1 po d^2 . V obou partech se objevuje 7 trubek, těmi jsou **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**, **B**. Ve videu byly tóny zasazeny do rozsahu jedné oktávy, proto se c^2 a d^2 hrají o tóninu níže. Doprovod je ve sloce založen na rozkladu akordů, v refrénu se hrají akordy celé na každou dobu. Pokud bychom chtěli hrát oba dva party najednou, je třeba mít každou trubku alespoň dvakrát, neboť melodická i harmonická část mají svou vlastní linku i ve videu.

Píseň v dnešní době bývá již běžně zařazována do zpěvníků a učebnic pro 1. stupeň ZŠ. *Grónská písnička* odkazuje na Grónsko, žáci mohou studovat geografii, kulturu a historii tohoto regionu. Mohou se dozvědět více o grónských obyvatelích, jejich zvyklostech, o tom, jak žijí a čím se živí. V návaznosti na píseň se dá vytvořit projektové vyučování zaměřující se na poznávání národnostních menšin nebo čistě Inuitů. V rámci tohoto tématu se dá do vyučování zapojit také téma týkající se rozdělení zeměkoule na severní a jižní a objasnění, proč v Grónsku existuje jev známý jako polární den a polární noc. Pokud se s písní seznámíme v zimním období, kdy je na školním pozemku dostatek sněhu, není nic lepšího,

než s dětmi společnými silami postavit iglú, o kterém se v písni zpívá. Tato aktivita je vhodná například do odpolední družiny.

3.4.4 *Hlavně, že jsme na vzduchu*

Další píseň je opět z repertoáru známé české hudební dvojice Zdeněk Svěrák a Jaroslav Uhlíř. Jmenuje se *Hlavně, že jsme a vzduchu*. V písni se zmiňuje, že je důležité přemýšlet o tom, jak bychom měli být vděční za jednoduché věci v životě, jako je například schopnost dýchat vzduch, a neměli bychom brát tyto věci jako samozřejmost. Zdeněk Svěrák jako autor textu této písni je známý častým používáním slovních hříček a ty nechybí ani v tomto případě. Jednou z nich je

Obrázek 23 - *Hlavně, že jsme na vzduchu* úvodní obrázek „Obrázek dětí zpívajících pod vodou, který od úst vychází bubliny“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

například to, když zpěvák písni říká své babičce, aby si představila, jaké by to bylo žít jako krabi pod vodou, že by potom vůbec nemusela být jeho babičkou, ale mohla by se stát „mořskou krabičkou“.

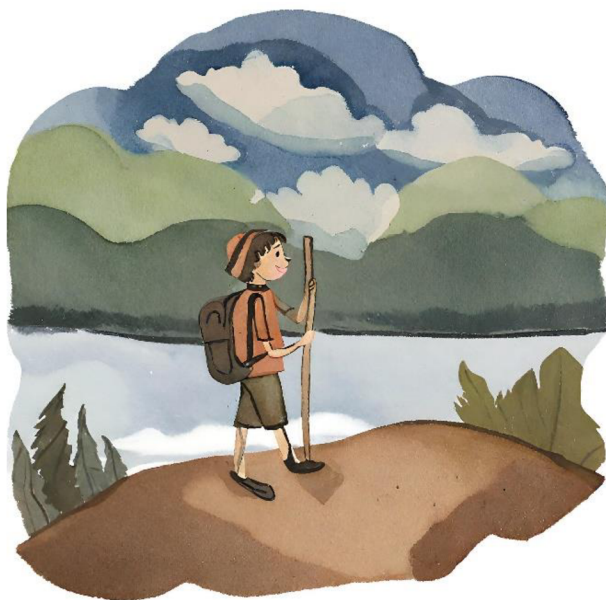
Skladbu jsme upravili pro klavír a boomwhackers. Klavír opět zastává melodickou, boomwhackers pak doprovodnou linku. Píseň je zapsána v tónině C dur v čtyřčtvrtovém taktu o tempu 156 úderů za minutu. Nejnižším tónem při zpěvu melodie je c^1 , nejvyšším c^2 . Pro hru doprovodu potřebujeme trubky **C, D, E, F, G, A, H**. Doprovod je v písni proměnlivý. Na začátku sloky hrajeme celé akordy vždy na 1. dobu. V přechodu mezi slokou a refrémem hrajeme v délce jednoho taktu všechny čtyři doby. V refrénu pak na 1. a 3. dobu střídáme vždy první a třetí stupeň akordu se třetím a pátým stupněm (na 1. dobu hraje první a třetí stupeň; na 3. dobu třetí a pátý stupeň).

Text písni lze využít k výuce o významu vzduchu a dýchání. Učitel může vysvětlit, jak je vzduch nezbytný pro život, popsat základní rozdíly mezi dýcháním různých druhů živočichů nebo základy lidské dýchací soustavy. Dále se můžeme zaměřit na problematiku péče o životní prostředí. Učitel může vysvětlit, jak znečištění ovzduší nebo vodstva dokáže škodit živým organismům a přírodě. Žáci se také mohou seznámit s různými způsoby

ochrany životního prostředí, například s recyklací, šetřením energií a sázením stromů. Z pohledu kreativních aktivit lze ve vyučování využít části textu, ve které se zpívá „z hlubiny vyšly by jen bubliny“ a s dětmi vyrobit bublifuk.

3.4.5 Malý Pán

Malý Pán je píseň výtvarného umělce a frontmana známé české skupiny Tata Bojs Milana Caise. Píseň zazněla ve stejnojmenném loutkovém filmu *Malý Pán* z roku 2015. Loutkový animovaný film vypráví příběh malého chlapce, který žije sám v lese a je spokojený se svým životem, dokud se mu nezačnou zdát zlé sny, které v něm vyvolávají pocit, že mu v životě něco chybí. Malý Pán se vydává na cestu, aby zjistil, co postrádá. Na cestě objevuje důležitost přátelství a lidského spojení. Přestože je film určen především dětem, obsahuje i prvky, které osloví dospělé. Titulní píseň nazpívali kromě autora Milana Caise i Saša Rašilov, Klára Sedláčková a další tvůrci filmu.

Obrázek 24 - Malý Pán úvodní obrázek „Loutka malého chlapce s turistickou holí a batohem, na pozadí jezero a kopce“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

V našem provedení byla melodická linka zapsána do partu pro klavír, pro boomwhackers vznikla jedna linka, která je kombinací melodických částí objevujících se v originálním znění písně a akordového doprovodu. Doprovod v průběhu písně graduje. Od 21. taktu hrajeme pouze na 1. dobu, od 29. taktu na 1. i 3. dobu a od 37. taktu až do konce skladby hrajeme na každou. Pro hraní písně je potřeba celkem sedm trubek – **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**, **H**. Na trubku H je doporučeno nasadit oktávátor. Skladba je zasazena do tóniny F dur ve čtyřčtvrt'ovém taktu o doporučené rychlosti 150 úderů za minutu. Melodie se pohybuje v rozmezí od c^1 po d^2 .

Film *Malý Pán* se odehrává v kulisách lesa a je tedy předurčen, aby se v jeho souvislosti diskutovalo o ochraně lesů a přírody. Tvůrci filmu ve spolupráci s Lesy ČR vytvořili *Desatero chování v lese* dostupné na platformě YouTube⁶⁹. Upozorňují například

⁶⁹ Dostupné z: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLMrIwta5vAVkZSpa6pmhU5qYEUKPyODt0>

na důležitost pohybu pouze po značených stezkách na kole či běžkách, nebezpečnost rozdělávání ohně v lese na místech, která pro to nejsou vyhrazená, nebo pozornost při konzumování lesních plodů a jiných přírodnin. Toto téma je vhodné zařadit do výuky prvouky nebo přírodopisu, využít se dá rovněž na školách v přírodě a školních výletech do přírody. Myšlenka putování za tím, co nám chybí, objevování důležitosti přátelství a lidského spojení je vhodná zase do diskuze o společenských vztazích a o životech dětí. Díky loutkovému provedení filmu se nabízí možnost výroby loutek a možností sehrání vlastní loutkové divadelní hry. Samotný proces tvorby loutkového filmu je zajímavý a rozhodně stojí za prozkoumání a zařazení do výuky digitálních kompetencí, které jsou nově zařazeny do RVP ZV. Pro tyto účely může posloužit *Animační školička* dostupná na webovém vzdělávacím portálu *ČT edu*⁷⁰.

3.4.6 *Méd'ové – kolíbaná*

Méd'ové – kolíbaná je ukolébavka, která proslula hlavně díky pořadu České televize *Večerníček*. Skladba se stala titulní k jednomu z pořadů Václava Chaloupka pojednávajících o životě zvířat – *Méd'ové*. Autorem skladby je český folkový písničkář Jaroslav Samson Lenk a je součástí alba *Písničky a příběhy zvířátek z večerníčků*. *Večerníček Méd'ové* pojednává o třech malých medvíďatech, Vojtovi, Kubovi a Matějovi, kteří si umí hrát a zlobit stejně jako děti. Vyprávění je o tom, jak ztratili maminku medvědici a našli si náhradu v hodném člověku – fotografu Václavovi.

Obrázek 25 - *Méd'ové – kolíbaná* úvodní obrázek „Tři medvědi, kteří se chystají ke spánku“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

V naší úpravě jsme skladbu zapsali pro klavír a jeden part boomwhackers. V klavírní melodické lince je nejnižším tónem c¹ a nejvyšším tón d². Doprovod na boomwhackers je založen na hraní akordů. Po celou skladbu se rytmus hry nemění a hraje se na všechny doby. Je to jediná píseň ze zpěvníku v třídobém taktu. Tóninu jsme zvolili F

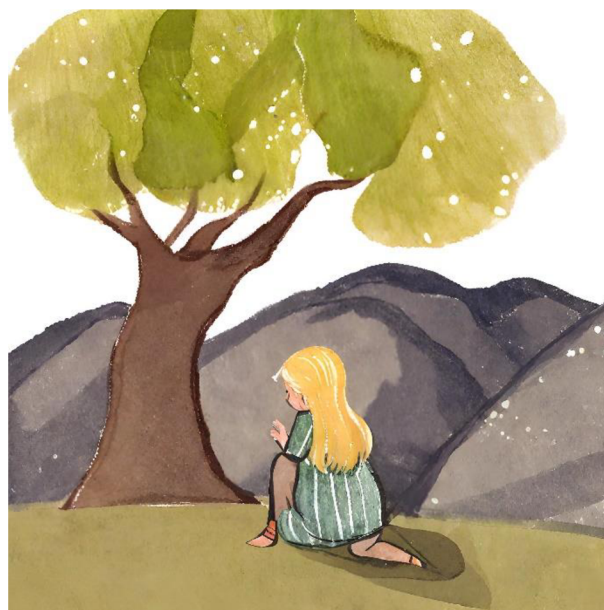
⁷⁰ Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/porad/animacni-skolička>

dur a doporučené tempo je 130 úderů za minutu. Pro hraní doprovodu je potřeba trubky **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**.

S žáky můžeme na píseň navázat povídáním o mláďatech všech zvířat, nejen medvědů. Václav Chaloupek režíroval celou sérii přírodovědných pořadů. Každý z nich se věnuje jinému živočišnému druhu (např. vydře, vlkům, štěňatům, ...) Samotné sledování pořadů může být pro žáky přínosným zdrojem informací v oblasti učení o zvířatech a přírodě.

3.4.7 *Mezi horami*

Další skladba je jediná lidová píseň v celém zpěvníku. Jmenuje se *Mezi horami*. Je to tradiční česká lidová píseň, která je populární již dlouhou dobu a v průběhu let si ji převzalo několik interpretů. Mezi nimi byla i skupina Čechomor, ke které píseň přirostla takovým způsobem, že už nebývá vnímána jako lidová. Skupina v roce 1996 vydala její verzi na svém albu *Mezi horami*. Píseň vypráví o smrti mladého muže, kterého chodí na hrob oplakávat dívka Anička. Píseň je tedy spíše baladou než radostnou skladbou.

Obrázek 26 - *Mezi horami* titulní obrázek „Obrázek holky, která pláče pod stromem, v pozadí jsou hory“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

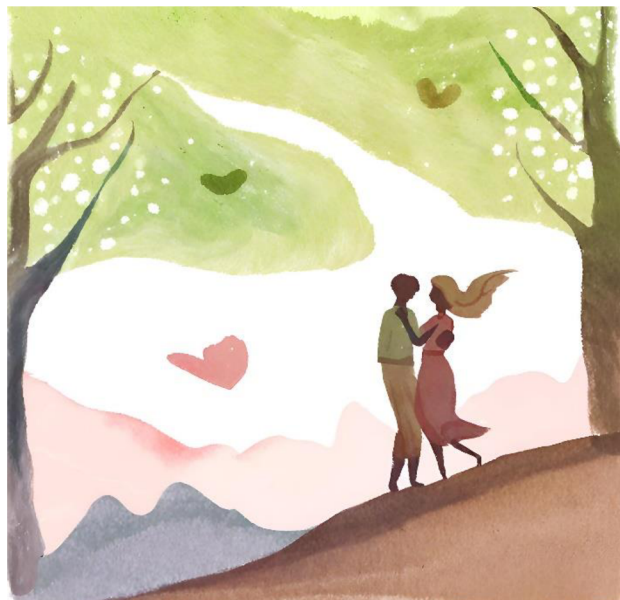
Pro skladbu byla vytvořena klavírní linka nesoucí melodii a dvě linky určené pro boomwhackers. Tyto linky se odlišují pouze ve sloce, kde jedna z nich obsahuje kánon k melodii. V refrénu pak obě linky hrají doprovod v podobě akordů. V kánonu se objevuje tón c^2 , z tohoto důvodu byl ponechán také v této výšce v doprovodu. V druhé lince se místo tónu c^2 vyskytuje c^1 . Píseň jsme zpracovali v tónině F dur. Její takt je čtyřčtvrt'ový a tempo jsme zvolili 120 úderů za minutu. Pro hru doprovodu je zapotřebí trubky **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**. Melodie se pohybuje v rozsahu od d^1 po c^2 .

Skupina Čechomor se zaměřuje na interpretaci lidových písní a jejich adaptace jsou mnohdy velmi zdařilé. Skladba byla do zpěvníku zahrnuta z důvodu, aby děti poznaly také jinou formu lidových písní, než znají z učebnic hudební výchovy. Na základě písně můžeme

s dětmi navázat na rozdíly mezi lidovými a umělými písněmi. Dalším tématem může být nářečí a jeho podoby v rámci České republiky.

3.4.8 *Nám se stalo něco překrásného*

Nám se stalo něco překrásného je píseň z českého pohádkového filmu *Lotrando a Zubejda*. Píseň napsali Jaroslav Uhlíř a Zdeněk Svěrák. Text vypráví o dívce, která se zamiluje do nešťastného chlapce, se kterým najdou společné štěstí. Pohádka *Lotrando a Zubejda* vypráví příběh o loupežnickém chlapci Lotrandovi, jenž se stane učitelem a ožení se s princeznou pocházející z naprosto odlišné kultury.

Obrázek 27 - *Nám se stalo něco překrásného* úvodní obrázek „Dva zamilovaní lidé v přírodě“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

Do zpěvníku jsme píseň zařadili v tónině C dur a tempu 100 úderů

za minutu. Je zapsána v čtyřčtvrtovém taktu. Partitura je rozdělena na klavírní part, který představuje melodii a doprovodný part napsaný pro boomwhackers. Doprovod je založen na rozkladu akordů a po celou délku písně zůstává stejný. Pro hraní potřebujeme trubky **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**, **H**. Rozsah melodie je $c^1 - c^2$.

Píseň vypráví příběh o lásce a radosti, což poskytuje výbornou příležitost vzdělávat děti o emocích a mezilidských vztazích. Vyučující může vycházet z pohádky, ve které tato píseň zazněla, a rozvinout diskuzi o kulturních rozdílech. Dále může prozkoumat myšlenku, jak z obyčejného loupežníka bez základů vzdělání a slušného vychování může díky studiu a srdci na správném místě vzejít dobrý člověk a vzdělaný učitel. Skladba však byla zařazena do zpěvníku především kvůli své oblíbenosti v dětské populaci a příjemné melodii.

3.4.9 *Zavolejte strážce*

Poslední píseň ve zpěvníku z dílny dvojice Zdeněk Svěrák a Jaroslav Uhlíř je skladba *Zavolejte strážce*. Píseň je součástí soundtracku k hrané pohádce *At' žijí duchové!* pojednávající o rodině duchů, kteří žijí na starém hradě a jsou ohroženi příchodem nového

majitele. Odhodlané děti se rozhodnou hrad vlastními silami opravit a dopřát tak duchům klid.

Skladbu jsme upravili pro jednu klavírní linku hrající melodii a jednu doprovodnou linku pro boomwhackers. Melodie se pohybuje v rozsahu od d^1 po d^2 . Píseň je zapsána v tónině F dur, má čtyřčtvrtový takt a doporučené tempo je 140 úderů za minutu. Pro hru doprovodu potřebujeme celkem 7 trubek – **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **A**, **B**. Doprovod pro boomwhackers je tvořen hraním celých akordů. Ve sloce hrajeme pouze na 1., 2. a 3. dobu, v refrénu pak na všechny doby.

Obrázek 28 - Zavolejte strážce úvodní obrázek „Hradní strážce před hradem“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

Píseň *Zavolejte strážce* byla zahrnuta do zpěvníku pro svou rytmičnost a hravou melodii. Je třeba poznamenat, že účel zařazení této písně není převážně vzdělávací, protože neposkytuje vysokou informativní hodnotu o určitém tématu. Místo toho je její zařazení motivováno především schopností přinést radost a zábavu.

3.4.10 ZZZ (Pro Světlušku)

Poslední písní ze zpěvníku je ne příliš známá skladba ZZZ (Pro Světlušku). Autorem písně je český zpěvák Xindl X (vlastním jménem Ondřej Ládek) ve spolupráci s dnes již bývalou skupinou Jananas. Píseň byla složena pro *Nadační fond Českého rozhlasu Světluška*. *Světluška* je dlouhodobý projekt, který pomáhá osobám se zrakovým postižením. Text písně se rovněž věnuje tématu hledání světla a positivity v černém světě, který osoby se zrakovým postižením každodenně obklopuje.

Obrázek 29 - ZZZ (Pro Světlušku) úvodní obrázek „Člověk s žárovkou, který rozsvěcí svět, kolem něj létají světlušky“ prompt. Magic Media. Canva. [vytv. 2023-09-24]. <https://www.canva.com/>

Naše úprava písně spočívá v kombinaci klavíru a dvou linek pro boomwhackers. Klavírní part hraje melodii. Jedna linka pro boomwhackers hraje pouze doprovod, který je tvořen vždy prvním a pátým stupněm daného akordu. Po většinu skladby hrajeme všechny čtyři doby, jen v taktech 26 až 31 hrajeme pouze na 1. a 3. dobu. Druhá linka kombinuje hraní doprovodu (shodného s první linkou) a melodické části, které vycházejí z meziher objevujících se v originálním znění skladby. Píseň byla přidána do zpěvníku v tónině F dur s čtyřčtvrt'ovým taktem a doporučeným tempem 120 úderů za minutu. Nejnižším tónem melodie je c¹ a nejvyšším tónem d². V obou linkách pro boomwhackers se objevují stejné trubky. Je jich celkem 7 – C, D, E, F, G, A, B. V horní lince skladby byl ponechán ve videu tón c².

Píseň může posloužit jako inspirace pro vzdělávání o lidech s různými druhy postižení. Nadace *Světluška* pořádá řadu akcí na podporu jednotlivců se zrakovým postižením a poskytuje široké možnosti, jak se do této podpory zapojit. Nejde však o jedinou nadaci, a tak může tato skladba posloužit jako podnět k organizaci charitativní akce libovolného rozsahu. Tímto způsobem můžeme žáky nasměrovat k dobrosrdečnosti a dobrovolnickým aktivitám, které pomohou druhým, kteří v životě neměli třeba takové štěstí jako oni.

Tabulka 5 - Přehled písní obsažených ve zpěvníku

Název písně	Autor	Tónina	Takt	Tempo	Rozsah melodie	Trubky
Barbora píše z tábora	Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř	C dur	4/4	108	$h - g^1$	C, D, E, F, G, A, H
Dvě malý víly	Kašpárek v rohlíku	C dur	4/4	115	$c^1 - a^1$	C, D, E, F, G#, A
Grónská písnička	Jaromír Nohavica	F dur	2/4	80	$c^1 - d^2$	C, D, E, F, G, A, B
Hlavně, že jsme na vzduchu	Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř	C dur	4/4	156	$c^1 - c^2$	C, D, E, F, G, A, H
Malý pán	Milan Cais	F dur	4/4	150	$c^1 - d^2$	C, D, E, F, G, A, H
Méd'ové – kolíbaná	Jaroslav Samson Lenk	F dur	3/4	130	$c^1 - d^2$	C, D, E, F, G, A
Mezi horami	Čechomor	F dur	4/4	120	$d^1 - c^2$	C, D, E, F, G, A
Nám se stalo něco překrásného	Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř	C dur	4/4	100	$c^1 - c^2$	C, D, E, F, G, A, H
Zavolejte strážce	Zdeněk Svěrák, Jaroslav Uhlíř	F dur	4/4	140	$d^1 - d^2$	C, D, E, F, G, A, B
ZZZ (Pro Světlušku)	Xindl X, Jananas	F dur	4/4	120	$c^1 - d^2$	C, D, E, F, G, A, B

4 Odzkoušení zpěvníku v praxi

Odzkoušení zpěvníku bylo realizováno na několika základních školách během výuky všech ročníků 1. stupně. Cílem odzkoušení bylo zhodnotit kvalitu připravených videí pro hru na boomwhackers a zjistit, zda jsou videa dostatečně srozumitelná pro úspěšné využití ve výuce. Byla hodnocena také obtížnost skladeb a vhodnost zařazení do konkrétních ročníků. Vytvořené notové zápisy byly poskytnuty pouze vyučujícím jako doplňující materiál k videím, žákům nebyly prezentovány. V některých školách byla videa odzkoušena přímo autorkou práce, která přesně zná provedení všech skladeb. Na odzkoušení se však podíleli i pedagogové, kteří s vytvořenými videi pracovali zcela poprvé a mohli tak poskytnout objektivní názor na způsob provedení a možná úskalí.

Na tomto místě bychom chtěli srdečně poděkovat pedagogům, kteří umožnili odzkoušení videí ve svých třídách a poskytli konstruktivní zpětnou vazbu. Jmenovitě děkujeme Mgr. Nele Solnické, Mgr. Janě Vaňkové, Mgr. Evě Ballové a panu řediteli Mgr. Tomáši Weichtovi ze Základní školy Opava – Komárov, dále Mgr. Monice Gracové, Mgr. Kateřině Vaculové, Mgr. Monice Pospíšilové ze Základní školy Vrchní 19, Opava. Uznání patří pedagožkám ze Základní školy Staňkova 128 v Pardubicích, Mgr. Monice Klimešové a Mgr. Martině Čechové, které integrovaly vytvořené materiály do výuky hudební výchovy. Samy pak materiály bez přítomnosti autorky práce vyzkoušely se žáky a poskytly cennou zpětnou vazbu.

4.1 Základní školy

4.1.1 Základní škola Opava – Komárov

Základní škola sídlící v městské části města Opavy, v Komárově, je malou vesnickou školou. Škola má pouze 1. stupeň a v každém ročníku jednu třídu. Třídy jsou zpravidla méně početné. Škola disponuje dvěma rozšířenými chromatickými sadami boomwhackers typu BWMP. Výuka s boomwhackers je v praxi běžná a žáci byli již dobře obeznámeni s tímto hudebním nástrojem. Motivace a instrukce ve třídách tak nevyžadovaly výrazné úsilí, protože žáci přistupovali k nástroji s přirozeným nadšením a nabytými zkušenostmi.

4.1.2 Základní škola Opava, Vrchní 19

Opavská základní škola Vrchní je běžnou základní školou bez speciálního zaměření. Ve všech ročnících od prvního do devátého jsou dvě třídy. Ve škole se nachází jedna sada boomwhackers typu BWMP, se kterou pracuje pouze jedna pedagožka ve třídách, ve kterých

vyučuje hudební výchovu. Pro děti i pedagogy byl nástroj něčím novým. Bylo potřeba žáky důkladně namotivovat a poučit o zásadách používání nástroje.

4.1.3 Základní škola Pardubice, Staňkova 128

Základní škola v Pardubicích nabízí vzdělávání v běžných třídách či třídách s podporou výuky angličtiny, matematiky a logiky. Ve škole s boomwhackers pracuje několik málo pedagogů, kteří se však snaží ostatní kolegy podpořit k práci s hudebním nástrojem. Jedním z pedagogů využívajících boomwhackers ve výuce hudební výchovy je Mgr. Martina Čechová, která je zároveň členkou České filharmonie. Mgr. Martina Čechová společně s kolegyní Mgr. Monikou Klimešovou využily vytvořené materiály v hodinách hudební výchovy bez přítomnosti autorky práci, což zajistilo objektivní názor na zpracování videí bez jejich předchozí znalosti.

4.2 Obecný úvod k testování

Testování videí probíhalo na třech základních školách ve všech ročnících 1. stupně. Při testování byly použity vždy dvě sady boomwhackers typu BWMP. Průběh každé hodiny byl následující.

Na začátku každé hodiny byl uveden důvod, proč žáci s hudebním nástrojem pracují a co je v průběhu hodiny čeká. Ve třídách bylo zjištěno, zdali mají s nástrojem předchozí zkušenosti nebo vidí nástroj poprvé, jakým způsobem s ním pracovali, případně jak často na nástroj hrají. Pokud bylo zapotřebí, byl nástroj následně představen pomocí praktické ukázky jednotlivých trubek, vysvětlení principu, na základě kterého hraje každá trubka jiný tón. Dále byla žákům přehrána ukázka toho, jak na boomwhackers hraje uskupení dospělých věnující se tomuto nástroji delší dobu. Konkrétně byla zvolena ukázka soundtracku z filmové série *Star Wars* v podání studentské organizace *The Harvard Undergraduate Drummers* (THUD), protože ji mnoho žáků zná a tím se stala ještě více motivační⁷¹.

Dále proběhla velmi důležitá část pro následný průběh hodiny. Ještě předtím, než byly žákům rozdány trubky, jim byla sdělena základní pravidla a instrukce. Jako první jsme si s žáky domluvili signál, který když zazní nebo se objeví, přestanou hrát na trubky i mluvit. V některých třídách fungovalo pouhé zvednutí trubky, přičemž ji zvedli i sami žáci, takže

⁷¹ Dostupné z: <https://youtu.be/zcAliLg14Ks?si=ScjBFmuUTD5JtI9>

automaticky přestali hrát. V některých třídách byli však z boomwhackers tak nadšení a nevěnovali pozornost vyučujícímu, že si zvednuté trubky ani nevšimli. Proto bylo zvednutí trubky doplněno o auditivní signál pomocí činelu nebo rolničků z Orffova instrumentáře. Tento krok je velmi důležitý, neboť při nezvolení signálu se v živějších třídách objeví nekontrolovaný hluk, který pedagog jen obtížně zklidní. Jako další z pravidel ve třídách bylo stanoveno, aby žáci nemluvili a nefoukali do trubek. Je to sice velmi lákavá činnost, kterou děti moc rády dělají a lze s tím pracovat také jako s jednou z možných technik hry na boomwhackers, avšak v trubkách poté zůstávají sliny nebo se uvnitř tvoří krůpěje vody vzniklé kondenzací teplého dechu. V případě, že chceme, aby si děti trubice v průběhu hodiny vyměňovaly mezi sebou, nebo chceme-li je používat také v hodině následující, je velmi nehygienické, když jsou celé mokré.

Obzvláště u menších dětí se velmi často stává, že se hádají o barvy a často chtějí hrát kvůli barvě na trubku, která se v dané skladbě ani nevyskytuje. Prevencí před těmito situacemi je stanovení pravidla, že budou hrát na trubku, kterou zrovna dostanou do ruky. Aby žádné z nich nebylo zklamané, je vhodné jim říct, že v průběhu hodiny si mohou trubky mezi sebou vyměnit. Toto prohlášení je často uklidnilo a dalo jim naději, že se dostanou ke své oblíbené barvě.

Další část patřila instrukcím ke způsobu hry. Byl popsán úchop trubice, děti byly upozorněny, aby nedržely trubky příliš u konce, tím ji neprodloužily a nezpůsobily snížení vydávaného tónu. Dále byli žáci upozorněni na způsoby hry, kterými se trubka ničí (například hraním o ostré hrany nebo příliš silným boucháním o tvrdé povrchy). Těmto způsobům se musí vyvarovat. Hraní o hlavu spolužáka je dalším velmi častým nešvarem objevujícím se prakticky ve všech třídách. I upozornění, aby toto nedělali, musí být zmíněno na začátku hodiny.

Po řadě upozornění byly žákům již předvedeny správné možnosti hry. Pro žáky je nejlepší hraní o dlaň nebo stehno. Při hře o stůl nebo podlahu často neodhadnou sílu a údery pak vydávají nepěkný zvuk nebo ničí trubku. Pokud máme méně žáků ve třídě nebo mnoho sad boomwhackers, je nejméně bolestivým a nejpohodlnějším způsobem hry úder o druhou trubku stejné barvy. Tato varianta není bohužel možná ve větších třídách či při malém počtu trubek. Žákům bylo povoleno sednout si do prostoru pod tabuli nebo na lavice, aby měli více prostoru pro hru a volná stehna připravena k bouchání.

V této fázi byla žákům sdělena již všechna pravidla a upozornění a mohli jsme přejít přímo ke sdělení instrukcí pro hru podle videí. Ukázali jsme si, jak vypadá partitura, podle které budou hrát. Představili jsme si jednotlivé řádky s barvami a vysvětlili si pomocí tleskání, jak funguje dirigent a kdy přesně mají udeřit.

Nyní byli již žáci připraveni obdržet do ruky trubky. Vybrali jsme píseň, zpravidla jako první tu, kterou alespoň někteří žáci ve třídě znali, a zastavili video na přehledu tónů potřebných pro hru dané písně. Každý žák dostal do ruky jednu trubku. Následovalo několik minut, kdy jsme žákům nechali prostor seznámit se s nástrojem a objevovat různé zvuky. Žáci si v tuto chvíli našli nejpříjemnější pozici, aby se jim dobře hrálo, a zároveň bezpečně viděli na tabuli. Fáze volné hry je pro žáky velmi důležitá při hře na jakýkoli hudební nástroj.

Žákům bylo ještě jednou vysvětleno, nyní již adresně ke každé barvě, na kterou oblast zápisu se mají soustředit. Po vyzkoušení, zdali funguje domluvený auditivní, vizuální či audiovizuální signál a ujištění, že všichni žáci pochopili, co mají dělat, jsme mohli přejít k samotnému hraní první skladby. Po provedení skladby si žáci vždy zatleskali na trubky, což pro ně představovalo jistou chvíli uvolnění a možnosti volné hry.

4.3 Specifika testování v konkrétních ročnících

4.3.1 1. ročník

Při testování videí byly navštíveny dvě třídy prvního ročníku na Základní škole Opava, Vrchní 19. Videá byla testována ve dvou paralelních třídách z toho důvodu, že prvňáci neudrží dlouhou dobu pozornost, proto by zdlouhavé testování všech deseti písní bylo nesmyslné a žáky by to postupem času přestalo zcela bavit. Obě třídy měly 30 žáků, jednalo se tedy o velmi početné třídy.

Žáci se s hudebním nástrojem boomwhackers setkali zcela poprvé. Bylo to pro ně velmi motivační, o to lépe se ve třídě udržovala kázeň. Při nedodržování pravidel jsme měli domluvené, že bude žákům trubka odebrána. Všichni však chtěli být do hry zapojeni, takže se snažili pravidla dodržovat. Velké úsilí bylo vynaloženo při sdělování instrukcí. Při ukázce videí se několika žákům muselo zopakovat, kde je dirigent, který jim ukazuje, kdy mají hrát. V prvním ročníku docházelo nejčastěji ze všech ročníků, že se žáci dohadovali o barvy trubek, chtěli si je hned vyměňovat a zejména děvčata toužila po růžové barvě, která se v některých skladbách ani nevyskytuje. Bylo tedy potřeba opravdu důrazně žáky upozornit,

že budou hrát na trubku, kterou dostali do ruky, a přislíbit jim, že v průběhu hodiny si trubky mezi sebou vymění. K tomuto aktu došlo, trvalo však velmi dlouho, než se každý jedinec dostal k trubce jeho oblíbené barvy, proto byly trubky vyměněny pouze jednou.

Ve třídách byl problém s ozvučením místnosti. Při spuštění záznamu zvuk vycházel pouze z reproduktorů u dataprojektoru, tudíž když všechny děti začaly hrát na trubky, byly skoro hlasitější než doprovodná hudba. To žákům znemožňovalo reakci na rytmus samotné skladby a byli odkázáni pouze na sledování videa bez auditivní opory.

Obrázek 30 - Testování videí v 1. ročníku na ZŠ Opava, Vrchní 19 (zdroj vlastní)

V obou třídách se projevila motivace a nadšení z nové pomůcky tak, že první pokus hry byl nejpřesnější ze všech. V jedné třídě byla jako první hrána skladba *Grónská písnička*, ve druhé *Zavolejte strážce*. V obou třídách alespoň část dětí skladbu znala a píseň byla hrána třikrát za sebou, přičemž první pokus byl vždy nejpřesnější. Přisuzujeme to tomu, že žáci zkoušeli něco zcela nového, na což byla vyžadována maximální koncentrace. Při druhém pokusu už věděli, co je čeká, takže koncentrace upadla. U třetího pokusu byli upozorněni, aby se opět soustředili a snažili se provádět úderů co nejpřesněji podle videa. Třetí pokus se přesností opět přiblížil pokusu prvnímu.

Žáci ve třídách znali pouze některé skladby. Zhruba třetina až polovina žáků vždy jedné třídy znala skladby *Grónská písnička*, *Zavolejte strážce* a *Nám se stalo něco překrásného*. Pouze pár jedinců znalo skladby *Barbora píše z tábora* a *Měďové – kolíbaná*. Ostatní skladby byly žákům neznámé. Motivace u známých skladeb byla výrazně vyšší než u cizích, a zároveň přesnost hry na boomwhackers byla kvalitnější v případě známých melodií. U skladeb jsme v případě prvních ročníků hráli vždy jen doprovody. Při počtu třiceti

děti bylo velmi náročné žáky rozdělit na hráče melodie nebo doprovodu. Když jsme to vyzkoušeli, nastal velký zmatek a při hře si děti pletly, který řádek mají sledovat.

Doprovody skladeb *Zavolejte strážce*, *Grónská písnička*, *Barbora píše z tábora*, *Méd'ové – kolibaná*, *Mezi horami* a *Hlavně, že jsme na vzduchu* se jevily být pro žáky prvních ročníků nejvhodnější. Ukázalo se, že je vhodné začít pomalejší verzí skladby (80% rychlost), aby měli žáci při prvním pokusu více času na orientaci. V dalších pokusech však žáci často předbíhali dobu, proto byla zvolena rychlejší verze.

U písní *Malý Pán* a *Nám se stalo něco překrásného* byl problém v rozkladu akordů. Skladba *ZZZ (Pro Světlušku)* byla pro děti zvladatelná, ovšem píseň je nejdelší z celého zpěvníku a děti v závěru skladby již ztrácely pozornost. U písně *Dvě malé vily* byla problematická rychlost skladby. Zpomalená verze byla pro žáky přijatelná, ale u rychlejší verze docházelo k velkým nepřesnostem až zmatku.

4.3.2 2. ročník

Testování ve druhém ročníku probíhalo na Základní škole Opava, Vrchní 19. Celkem 6 žáků ve třídě mělo zkušenosti s hrou na boomwhackers z táborů nebo mateřské školy, zbylých 23 žáků vidělo nástroj úplně poprvé. Žákům byl nástroj představen i s ukázkou a byl vysvětlen způsob hry a princip videí. Oproti prvním ročníkům bylo vysvětlení principu, kdy mají hrát svou barvou trubky, výrazně snazší. Příliš se však nezměnila úspěšnost a průběh hraní. Při rozdělování trubek došlo k dohadům o barvu, při vyměňování trubek byl proces velmi dlouhý, protože se ne každý dostal hned ke své oblíbené barvě. U hraní melodie se žáci často nesoustředili a začali hrát jiný part.

Ve třídě byl opět problém s ozvučením místnosti, kdy žáci svou hrou často přehlučeli hudební doprovod písně a nemohli se opírat o zvukový vjem.

Ukázalo se, že práce s videi ve druhém ročníku se kromě větší míry soustředěnosti a rychlejšímu pochopení instrukcí zásadně neodlišuje od hraní v ročníku prvním. Z tohoto důvodu se jeví jako nejvhodnější zvolit ve druhém ročníku hraní jednodušších skladeb a to vždy pouze doprovodnou část. Za lehčí skladby považujeme *Zavolejte strážce*, *Grónská písnička*, *Barbora píše z tábora*, *Méd'ové – kolibaná*, *Mezi horami* a *Hlavně, že jsme na vzduchu*.

4.3.3 3. ročník

Testování videí ve třetím ročníku se uskutečnilo na Základní škole Opava – Komárov. Žáků bylo ve třídě pouhých 11. Co se týče práce s hudebním nástrojem boomwhackers, tato třída prokázala vysokou zdatnost. S nástrojem byli zvyklí pracovat a měli také již stanovena pravidla a znamení, která dodržovali. Mohli jsme tedy přejít rovnou na hru podle videí. Žákům bylo video předloženo s komentářem, kdy mají hrát. Pochopení principu hry bylo výrazně rychlejší než v předešlých ročnících, avšak ani tak se neobešlo bez doplňujících odpovědí na dotazy ze strany žáků.

Již při prvním pokusu hry bylo zřejmé, že je zde výrazný rozdíl oproti předchozím ročníkům. Údery byly přesnější, žáci lépe reagovali na změny v rytmu. Akceptovali také skutečnost, když se jejich trubice ve skladbách objevovala zřídka nebo až v závěru skladby. Při hraní melodií byly údery taktéž přesnější, tudíž při ztlumení zvukové stopy bylo poznat, o jakou skladbu se jedná. To žákům dodalo motivaci k další hře. Počet žáků ve třídě nám znemožnil hraní jak melodie, tak doprovodu, avšak soudě dle kvality provedení jednotlivých partů se dá předpokládat, že by hraní partů dohromady nebyl problém.

Jako problematické se jevily party s melodickými částmi ve skladbách *Mezi horami* a *ZZZ (Pro Světlušku)*. Ostatní skladby žáci zvládli v kvalitním provedení i s melodickými party a to jak v pomalejší, tak v rychlejší verzi.

4.3.4 4. ročník

Ozkoušení ve čtvrtém ročníku probíhalo na Základní škole Opava – Komárov. Žáků bylo ve třídě celkem 14 a zkušenost s boomwhackers měli pouze někteří z odpolední družiny. Přibližně pro polovinu žáků byl nástroj věcí zcela novou. Ani žákům, kteří na boomwhackers nikdy nehráli, netrvalo dlouho, aby pochopili, jakým způsobem budou podle videí hrát. Oproti předešlým ročníkům zde byl viditelný velký rozdíl, kdy pro žáky čtvrtých ročníků byla videa intuitivní i bez předem zadaných instrukcí.

Počet žáků nebyl vysoký, ale stačilo to k tomu, aby byl každý tón hrán dvěma hráči. To nám dovolilo rozdělit hráče na dvě skupiny. Jedna skupina hrála horní linku, ve které se objevují části melodií, a druhá skupina hrála doprovodné party. Nejdříve jsme všichni společně vyzkoušeli doprovod, poté melodii. Ve dvojicích se následně domluvili, kdo z nich hraje který part, tudíž i domluva byla velmi rychlá. V každém dalším pokusu se ve dvojici vystřídali. Při posledním pokusu u každé písni byl hudební doprovod ztlumen na minimum, aby bylo slyšet, zdali je skladba hraná na boomwhackers rozeznatelná i bez hudebního

pozadí. Kromě písní *Mezi horami* a *ZZZ (Pro Světlušku)* byly interpretace v podstatě shodné se správným zněním skladby. V těchto dvou skladbách se v melodické části objevovaly drobné rytmické nepřesnosti.

4.3.5 5. ročník

Zkoušení videí v pátém ročníku probíhalo na Základní škole Opava – Komárov. Žáků bylo ve třídě celkem 14, to nám umožnilo vyzkoušet jak party s melodickými částmi skladeb, tak doprovodné party. Žáci s boomwhackers pracovali pouze jednou a to bez použití partitur ve formě videí.

Úvodní část hodiny byla velmi rychlá. Třída nevyžadovala zásadní motivaci ani instrukce pro hru na nástroj. Žáci ihned pochopili princip hraní podle videí i bez předchozích zkušeností a nebylo potřeba jim sdělovat dlouhý popis a vysvětlení principu hry.

Údery byly přesné, žáci se dokázali velmi dobře koncentrovat a jevili zájem o hru. U známých skladeb se pokusili také zpívat, chyběl jim však text písně. Ten není součástí videí. Velmi rychlá byla domluva mezi žáky, kdo hraje melodickou či doprovodnou linku, stejně jako výměna trubic za jinou.

U skladeb *Mezi horami* a *ZZZ (Pro Světlušku)* setrvaly drobné rytmické odchylky. Na základě toho jsme se skladbami zabývali více a s žáky si mimo videa zkusili nacvičit pouze takty, které se jevily být problematické. Po tomto nácviku se dané části skladby výrazně zlepšily.

Naopak skladby *Barbora píše z tábora* a *Dvě malý víly* se zdály být pro žáky nezajímavé, což vedlo k tomu, že spolu v průběhu hry začali komunikovat. V obou písních se objevují dlouhé pasáže, ve kterých se hraje stále stejně. Právě tato opakování mohla být pro žáky demotivující a nudná. Pokud bychom vyčlenili skupinu, která bude zpívat, určitě by to přispělo k ozvláštňení skladby. Také by mohlo být řešením poskytnutí žákům textu písně. Pokud by měli pocit, že hra na boomwhackers začíná být monotónní, mohli by přidat zpěv a tím oživit svou hru.

Obrázek 31 - Testování videí v 5. ročníku na ZŠ Opava - Komárov (zdroj vlastní)

Na základě získaných poznatků bylo potřeba některé skladby upravit či opravit chyby. Například skladba *Barbora píše z tábora* se zdála být pomalá, proto původní rychlost byla ponechána jako pomalejší verze a rychlejší verze byla zrychlena na 120%. Ta samá situace nastala u písni *Hlavně, že jsme na vzduchu*. Více postřehů a doporučení pro hraní písni je popsáno v kapitolách 4.4 *Poznátky z testování* a 4.5 *Metodické poznámky a doporučení*.

Skladby byly také dle postřehů z jednotlivých ročníků rozděleny dle obtížnosti. Ve vyšších ročnících záleží na učiteli, zdali se mu podaří žáky namotivovat k hraní jednodušších skladeb či do nich přidá další prvky jako je zpěv a jiné nástroje, aby také tyto písni byly pro žáky výzvou.

Tabulka 6 - Rozdělení písní do ročníků

		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.
Barbora píše z tábora		ano	ano	ano	ano	ano
Dvě malý víly		ne	ne	ano	ano	ano
Grónská písnička	melodie	ne	ne	ano	ano	ano
	doprovod	ano	ano	ano	ano	ano
Hlavně, že jsme na vzduchu	melodie	ne	ne	ano	ano	ano
	doprovod	ano	ano	ano	ano	ano
Malý pán		ne	ne	ano	ano	ano
Méd'ové – kolíbaná		ano	ano	ano	ano	ano
Mezi horami	melodie	ne	ne	ne	ano	ano
	doprovod	ano	ano	ano	ano	ano
Nám se stalo něco překrásného		ne	ne	ano	ano	ano
Zavolejte strážce		ano	ano	ano	ano	ano
ZZZ (Pro Světlušku)	melodie	ne	ne	ne	ano	ano
	doprovod	ne	ne	ano	ano	ano

4.4 Poznatky z testování

Během testování videí na základních školách byly v některých skladbách objeveny chyby, ke kterým došlo v průběhu vytváření videí. Narazili jsme i na záležitosti, které by mohly být u některých skladeb problematické. Poznatky vzešly ze strany autorky práce, ale také od pedagogů přítomných u testování videí nebo dvou pedagožek, které zpěvník ve svých třídách testovaly samy.

Jako největší úskalí vytvořených videí se ukázala být technická stránka učeben. Ve třídách, ve kterých nebylo dostatečně kvalitní technické vybavení (ozvučení, svítivost lampy v projektoru), bylo testování problematické. Při nedostatečném kontrastu videa při promítání je špatně viditelný dirigent a některé barvy mohou vypadat jinak, než bylo zamýšleno. Nevýhodou vytvořených videí je, že oproti materiálům například z *YouTube* kanálu *Musication* není každý tón označen písmenem hudební abecedy, ale orientujeme se pouze podle barev. V případně zvukové stopy je potřeba, aby byly reproduktory hlasitější

než celá třída, která hraje na hudební nástroj. Pokud je třída hlasitější, nemohou se orientovat podle zvukové stopy videa.

V následujících řádcích se pokusíme shrnout, jaké chyby byly objeveny a následně napraveny u jednotlivých skladeb. Budeme se věnovat také doporučením či upozorněním, která mohou při aplikování zpěvníku v praxi pomoci pedagogům k udržení motivace a zapojení žáků.

Barbora píše z tábora

U skladby *Barbora píše z tábora* byla po odzkoušení ve školách změněna rychlost. Původní tempo 90 úderů za minutu bylo stanoveno jako pomalejší verze skladby (80% rychlost). Pro rychlejší verzi bylo zvoleno tempo 108 úderů za minutu.

U této skladby trvá dlouho, než se dostaneme k refrénu a skladba tak zní dlouhou dobu stále stejně. Je tedy vhodné více než u jiných skladeb, abychom vyčlenili ve třídě skupinu dětí, která bude zpívat. Tím bude skladba značně oživena.

V písni se trubky **F** a **A** objevují až v refrénu, tudíž by kvůli dlouhé sloce žáci s těmito trubkami dlouho nehráli. Řešením je žákům s těmito trubkami přidat trubku druhou (vhodná se jeví být například trubka **C** nebo **H**) nebo například nástroj z Orffova instrumentáře.

Notu H hrajeme s oktávátorem a z tohoto důvodu se ve videu vyskytuje v dolní části obrazovky. Je vhodné na to žáky upozornit, a to především v případě, pokud předtím hráli skladbu, kde byla nota H v horní části obrazovky.

Dvě malý víly

Tuto píseň nebylo třeba upravovat. Jediným relevantním poznatkem je, že skladba má poměrně složitý rytmus. Proto je vhodné rytmus nejprve procvičit s každou trubkou samostatně, ideálně s využitím rytmických slabik (TÁ = čtvrtá nota, NIC = čtvrtá pomlka, TY-TY = dvě osminové noty). Ve skladbě jsou dvě místa (takty 13-14 a 17-18), kde dochází ke změně rytmu. Na tato místa je vhodné žáky upozornit. Trubky **D** a **F#** se ve skladbě vyskytují pouze v těchto dvou částech. Je vhodné žákům s těmito tóny přidat druhou trubku (například **A**) nebo zvolit vhodný nástroj z Orffova instrumentáře.

Grónská písnička

Skladba *Grónská písnička* je jediná, která je zapsána ve dvoučtvrtém taktu. V důsledku toho se ve videu osminové noty, které jsou hrány bezprostředně za sebou, zdají

jako jeden spojitý řádek. Je důležité upozornit žáky, aby hráli noty každou samostatně podle dirigenta.

U tónů **C** a **D** nebyly ve videu rozlišeny oktávy. Pokud máme možnost použít sopránovou sadu, můžeme v horním řádku skladby hrát **C** a **D** pomocí sopránových trubek či využít trubek jak ze sopránové sady, tak ze základní sady v jednočárkované oktávě současně (hrát c^1 , d^1 i c^2 , d^2). Správné výšky tónů lze nalézt v barevných notách v příloze (viz *Příloha 4*).

Hlavně, že jsme na vzduchu

V případě skladby *Hlavně, že jsme na vzduchu* bylo opět regulováno tempo. Původní tempo 130 úderů za minutu bylo stanoveno jako tempo pomalejší verze. Verze rychlejší je nyní v tempu 156 úderů za minutu.

Malý Pán

Skladba *Malý Pán* zůstala v původním stavu a nemusela být upravena. Jedná se o jednu ze dvou skladeb, ve které užíváme oktávátor. Tón B se ve videu vyskytuje v dolní části obrazovky. V případě skladeb, kde hrajeme B bez oktávátoru, se nachází v části horní. Z tohoto důvodu je žáky potřeba před započítím hraní skladby na tuto skutečnost upozornit.

Méd'ové – kolíbaná

U skladby *Méd'ové – kolíbaná* nebyly nalezeny chyby, a proto nemusela být skladba upravena. Žákům nedělal problém ani třídobý rytmus.

Mezi horami

Skladba *Mezi horami* nemusela být pozměněna, ale objevila se místa, která byla pro žáky problematická. Doprovodný řádek byl bez problémů. Horní řádek, ve kterém se kanonicky opakuje melodie skladby, byl pro žáky velmi náročný. V mladších ročnících doporučujeme řádek úplně vynechat a věnovat se pouze doprovodu. U starších ročníků je potřeba dané části nejdříve nacvičit bez videa. Žáci hrající v daných částech by měli sedět u sebe, aby se vzájemně dobře slyšeli. Skladbu by měli dobře znát, jen tak budou schopni složitý rytmus interpretovat.

Nejvíce se zde osvědčilo vytleskávání rytmu v kánonu podle zpívané melodie. Tímto způsobem se žákům rytmus pevně vštípil. Následně dostali text, ve kterém byly zbarvené slabiky podle toho, kdy hrají. Žáci si tedy dobře zapamatovali, na kterou slabiku mají hrát. Při hře celé písně si také zpívali kánon a na danou slabiku uhodili trubici. Pro názornost

se dá využít také barevná notace v tisknutelné verzi, kterou naleznete mezi přílohami této diplomové práce (*Příloha 11*).

Pro lepší názornost uvádíme, jak text, který žáci obdrželi, vypadal:

||:Me-zi ho-ra-mi (me-zi ho-ra-mi)
lip-ka ze-le-ná (lip-ka ze-le-ná):||

Pokud naše vybavení disponuje také sopránovou sadou, je vhodné použít v horním řádku sopránovou trubku **C**, aby ve skladbě místo c^1 zaznělo c^2 .

Nám se stalo něco překrásného

Píseň *Nám se stalo něco překrásného* nebylo třeba upravovat ani zavádět speciální opatření pro úspěšnou hru.

Zavolejte strážce

V případě písně *Zavolejte strážce* se ukázalo, že je skladba předělaná do podoby velmi dobře hratelné pro žáky. Píseň však byla transponována z tóniny G dur na tóninu F dur, a to z důvodu, aby byla jednodušeji zpívatelná. Při tvorbě videa došlo k záměně MP3 souborů a doprovodná stopa byl ve špatné tónině. Chyba byla opravena.

ZZZ (Pro Světlušku)

U této skladby nebyly provedeny úpravy, je však třeba věnovat pozornost horní lince písně. V celé horní lince byl ponechán tón c^2 . V případě, že škola nedisponuje sopránovou sadou, je možné hrát **C** trubkou ze základní sady v jednočárkované oktávě. Některé části linky jsou obtížně hratelné. Jelikož se jedná o části přede hry a mezihry, nelze si zde pomoci zabarveným textem skladby. Žákům pomůže několikanásobné poslouchání této části a také to, že budou sedět blízko u sebe, aby se vzájemně dobře slyšeli. V nižších ročnících doporučujeme zaměřit se pouze na doprovodnou linku a tu horní zcela vynechat.

4.5 Metodické poznámky a doporučení

Některá doporučení pro práci se zpěvníkem byla zmíněna již při popisu testování ve školách. V této závěrečné kapitole se pokusíme o přehledné shrnutí doporučení a postupů, které se nám při testování videí osvědčily anebo doporučení, která vzešla ze zpětných vazeb pedagogů přítomných při testování videí. Práce s nástrojem může být velmi individuální a kreativní, doporučení tedy nemusí být brána jako závazná pro práci s boomwhackers.

Před hodinou

1. Před započítím práce s hudebním nástrojem je nezbytné provést technickou kontrolu místnosti. Třída by měla disponovat interaktivní tabulí nebo promítacím plátnem a projektořem, aby byla zajiřtřena pohodlná viditelnost pro všechny řáky. Svítivost lampy v projektořu je klíčová pro jasnou identifikaci jednotlivých barev tónů a také pro dobřou viditelnost modřého sloupce představujícího dirigenta. Ozvučení místnosti musí být dostatečně hlasité, aby řáci slyřeli zvukovou stopu i při vlastním hraní na nástřoj a případném zpěvu.
2. Je nutné provést kontrolu samotného nástřoje, a to hlavně kvůli dostatečnému počtu trubek adekvátnímu k počtu řáků ve třídě. Nezbytné je zkontřolovat, zdali daná sada disponuje všemi tóny potřebnými pro hraní plánované skladby.

Během hodiny

3. Při prvním užívání hudebního nástřoje boomwhackers je vhodné řákům nástřoj krátce představit, dopřát jim, aby si poslechli rozdílné zvuky jednotlivých trubek. Ukázka videa, jak hrají zkuření hráči, řáky namotivuje k práci. Jako ukázku je vhodné zvolit složitou skladbu, která je řákům blízká (např. titulní skladbu z filmové řerie *Star Wars*).
4. Nástřoje nerozdáme řákům dřív, než dojde k vysvětlení instrukcí a stanovení pravidel. Okamžitě předání nástřojů by mohlo způsobit ztrátu pozornosti.
5. S řáky si domluvíme auditivní nebo vizuální, ideálně audio-vizuální signál, který řákům naznačuje, aby na nástřoj nehráli a zklidnili se. Pokud tento signál nezvolíme nebo nebude dodřžován, jen velmi obtížně budeme ve třídě pracovat kvůli hluku.
6. Dalřím zásadním krokem je seznámení se s technikami hry na hudební nástřoj boomwhackers. Řákům doporučíme vhodné způsoby, jak na nástřoj hrát. Upozorníme, jak nástřoj používat, aby nedošlo k jeho poničení. Více o technikách hry naleznete v teoretické části této práce konkrétně v kapitole *2.7 Způsoby a technika hry*.
7. Je vhodné, aby řáci plánovanou skladbu dobře znali. Doporučujeme tedy nejdřív do vyučování zapojit alespoň poslech skladby. V ideálním případě by měli znát melodii a text skladby.

8. Následným krokem již může být samotné rozdání trubek. Abychom věděli, které trubky budou potřeba pro hru zvolené skladby, pustíme video a zastavíme jej na přehledu tónů.
9. Abychom předešli hádkám mezi žáky o barvy trubek, domluvíme si, že každý bude hrát právě na trubku, kterou dostane. Žákům přislíbíme, že v průběhu hry si dané trubky mohou vyměnit. Pokud je však našim cílem nacvičit skladbu např. na vystoupení, je vhodné, aby každý žák dokonale ovládal hru na jednu trubku. V tomto případě není vhodné trubky mezi sebou měnit.
10. Při rozdávání trubek dáváme pozor hlavně u trubek B a Bb. Ve videích jsou noty zapsány českou hudební abecedou. Boomwhackers jsou však americký výrobek, proto jsou označeny jinými písmeny. Pro tón H tedy volíme trubku růžové barvy s označením B. Pro hru tónu B potřebujeme trubku ve fialovém odstínu s označením Bb.
11. Po obdržení trubek bychom žákům měli ponechat prostor pro volnou hru, aby si vyzkoušeli, jak nástroj zní a který způsob hry je jim nejpohodlnější. V této fázi je necháme najít si pohodlné místo, ze kterého uvidí na tabuli/promítací plátno a zároveň budou mít dostatečný prostor pro hru.
12. Přehrajeme ukázkou videa, kde žáci vidí, jak vypadá partitura. Je důležité, aby se zaměřili na tempo skladby, věnovali pozornost odpočítávání na začátku a přesně věděli, v jakém okamžiku mají zahrát na trubku. Video projdeme po jednotlivých barvách, aby opravdu každý věděl, podle kterého řádku hraje.

Po hodině

13. Po použití zkontrolujeme stav boomwhackers. V případě potřeby z hygienických důvodů trubky otřeme vlhkým hadrem nebo omyjeme.

Vytvořený zpěvník lze zhlédnout na tomto odkazu: <https://youtube.com/playlist?list=PLN9-pYMyKacSzLIbSknqUWyYiQYqECUgZ&si=nLkkbu1eJKbzJhYx>.

ZÁVĚR

Diplomová práce na téma *Hudební nástroj boomwhackers a jeho využití v hodinách hudební výchovy na 1. stupni ZŠ* se věnuje problematice hudební výchovy na základních školách s důrazem na využití hudebního nástroje boomwhackers. Nástroj boomwhackers je představen jako hudební pomůcka, která výrazně obohacuje výuku hudební výchovy na základních školách. Jedná se o plastové trubky různých délek, z nichž každá má jiný tón.

V teoretické části se kromě pojetí hudební výchovy na základních školách a v Rámcovém vzdělávacím programu zabýváme samotným hudebním nástrojem, jeho vznikem a historií. Poskytujeme informace o možnostech využití nástroje, technikách hry, možnostmi zakoupení nástroje a také způsoby notace a grafických materiálů pro hru na tento hudební nástroj. Je zde zdůrazněno, že boomwhackers nejsou pouze hudebním nástrojem, ale také výborným prostředkem pro praktické a interaktivní učení hudební teorie a zlepšování hudebních schopností. Boomwhackers tak odpovídají moderním trendům ve vzdělávání, které kladou důraz na aktivní zapojení žáků, praktické učení a využívání multimediálních prvků.

Cílem celé práce bylo vytvoření materiálů pro hru na boomwhackers. Vznikl zpěvník se souhrnným názvem *Hrajeme na boomwhackers*, jehož obsahem je celkem 10 písní současných českých interpretů nonartifciální hudby. Každá píseň vznikla ve dvou podobách – v barevné notové partituře a ve formě videa.

V praktické části práce je prezentován vytvořený zpěvník a proces jeho tvorby. Každá píseň je zde podrobně popsána a zmíněno je také doporučené zapojení skladeb v rámci mezipředmětových vztahů. Závěrečná fáze diplomové práce pak zahrnuje testování vytvořených písní ve školním prostředí. Ověření v praxi potvrdilo úspěšnost tvorby zpěvníku pro boomwhackers a jeho přínos pro hudební výchovu na základních školách. Pozitivní reakce ze stran žáků i učitelů nejen potvrdily motivaci k aktivní účasti v hudebních aktivitách, ale také ukázaly, že vytvořený zpěvník může být efektivním nástrojem pro rozvoj hudebních dovedností a vytvářet pozitivní vztah k hudbě jako takové.

SEZNAMY OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 – Kompletní sada boomwhackers.....	15
Obrázek 2 – Ruční zvonky.....	19
Obrázek 3 – Stolní zvonky.....	19
Obrázek 4 – Zvonkohra	20
Obrázek 5 – Ruční zvonkohra	20
Obrázek 6 – Navlečení boomwhackers na provázek	26
Obrázek 7– Vytvoření dlouhého tónu hraním složenou zahradní hadicí a hraní v kruhu vytvořeném hadicí.....	27
Obrázek 8 – Publikace s použitím "building blocks."	28
Obrázek 9 – Zápis pomocí puntíků.....	29
Obrázek 10 – Barevná tabulková metoda	31
Obrázek 11 – Černobílá tabulková metoda pro jeden part	32
Obrázek 12 – Zápis barevné notace	33
Obrázek 13 – Ukázka notace Mgr. Jaromíra Synka, Ph.D.	34
Obrázek 14 – We Wish You a Merry Christmas	35
Obrázek 15 – The Pink Panther Theme	36
Obrázek 16 – Zapsaná píseň Skákal pes - Song maker	36
Obrázek 17 – Nastavení v aplikaci Song Maker u písničky Dvě malý víly	41
Obrázek 18 – Ukázka pracovního prostředí v aplikaci MuseScore.....	42
Obrázek 19 – Titulní strana zpěvníku Hrajeme na boomwhackers	44
Obrázek 20 – Barbora píše z tábora titulní obrázek.....	464
Obrázek 21 – Dvě malý víly titulní obrázek.....	46
Obrázek 22 – Grónská písnička úvodní obrázek	47
Obrázek 23 – Hlavně, že jsme na vzduchu úvodní obrázek	48
Obrázek 24 – Malý Pán úvodní obrázek.....	49
Obrázek 25 – Méd'ové - kolíbaná úvodní obrázek	50
Obrázek 26 – Mezi horami titulní obrázek	51
Obrázek 27 – Nám se stalo něco překrásného úvodní obrázek	52
Obrázek 28 – Zavolejte strážce úvodní obrázek.....	53
Obrázek 29 – ZZZ (Pro Světlušku) úvodní obrázek.....	53
Obrázek 30 – Testování videí v 1. ročníku na ZŠ Opava, Vrchní 19.....	60
Obrázek 31 – Testování videí v 5. ročníku na ZŠ Opava – Komárov	64

Tabulka 1 – Spektrum barev kompletní sady výrobků z řady Chroma-Notes.....	18
Tabulka 2 – Přehled dostupných sad	23
Tabulka 3 – Porovnání barev užitých u různých typů trubek v základní diatonické sadě...24	
Tabulka 4 – Přehled délek not u notového zápisu pomocí "building blocks"	28
Tabulka 5 – Přehled písní obsažených ve zpěvníku	55
Tabulka 6 – Rozdělení písní do ročníků	65

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Zahraniční literatura

HOFF, Andreas von. *Boomwhackers® - Rock Rhythm Party 1*. 4. vyd. Kerpen: Kohl-Verlag, 2011. ISBN 3-86632-889-3.

HOFF, Andreas von. *Boomwhackers: Tipps & Tricks für Einsteiger*. Kerpen: Kohl-Verlag, 2017.

RAMSEL, Craig. *Boomwhackers® Gettin' Whacky, Facilitator's Handbook*. 1. vyd. Sedona: Whacky Music, Inc., 2009.

SHINABERRY, Cathy. *Boomwhackers® building blocks, Children's songs, Volume 1*. 1. vyd. Sedona: Whacky Music, 2002-2003.

Česká literatura

GROBÁR, Martin. Boomwhackers. *Hudební výchova*. 2011, 3(19).

KACAR, Jakub. *Využití boomwhackers ve výuce hudební výchovy*. Bakalářská práce, vedoucí PaedDr. Jan Prchal. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně.

KULHÁNKOVÁ, Eva, *Hudebně pohybová výchova: metodická příručka pro hudební výchovu ve škole*. Praha: Portál. 2000. ISBN 80-717-8437-0.

NELEŠOVSKÁ, Alena a SPÁČILOVÁ, Hana. *Didaktika primární školy*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1236-5.

SVĚRÁK, Zdeněk, 2003. *Jaké je to asi v čudu: pohádky, písničky a povídky pro děti od 8 let*. Havlíčkův Brod: Fragment. ISBN 80-720-0776-9.

SYNEK, Jaromír. *Poslech hudby*. Samostatná kapitola – výukové materiály k didaktice hudební výchovy.

SYNEK, Jaromír. Boomwhackers. In: *Hudební věda a výchova 10*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, ISBN 8024415089.

ŠAMÁNKOVÁ, Lucie. *Interpretační činnosti v hudební výchově pro 1. stupeň ZŠ*. Magisterská diplomová práce, vedoucí Mgr. Lenka Kružiková, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

ŠRÁMKOVÁ, Markéta. *Boomwhackers – netradiční hudební nástroj v hudební výchově na prvním stupni ZŠ*. Diplomová práce, vedoucí Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

TAYLOR, Daniela, Božena KÜFHABEROVÁ, Jana HLAVOVÁ, Blanka KNOPOVÁ a Jana ANTOŇŮ, 2020. *Hravá hudební výchova 1: pro 1. ročník ZŠ*. Praha: Taktik. ISBN 978-80-7563-249-4.

TAYLOR, Daniela, 2019. *Metodika hry na ozvučné trubice boomwhackery*. Brno: MSD. ISBN 978-80-7392-299-3.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ABOUT THE BOOMWHACKERS. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/pages/about-boomwhackers>.

ABOUT US. Chroma-Notes [online]. 2019. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://chroma-notes.com/about.html>.

BOBO BLOK SPOL. S.R.O. BOBO [online]. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://bobo.cz/>

BOBOTUBES [online]. 2020 [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <http://bobotubes.cz/>.

BOOMWHACKERS ANEB KDO HRAJE, TEN NEZLOBÍ. [online]. Jak na hudebku. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://jaknahudebku.blogspot.com/2016/02/boomwhackers-aneb-kdo-hraje-ten-nezlobi.html>.

BOOMWHACKERS CHORDS CARDS. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/chroma-notes%E2%84%A2/products/boomwhacker-chord-cards>.

BOOMWHACKERS FULL SPECTRUM SET (BWFS). RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/boomwhackers%C2%AE-musical-tubes/products/boomwhacker-full-spectrum-set>.

BOOMWHACKERS MUSICAL TUBES. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/boomwhackers%C2%AE-musical-tubes?page=1>.

CHROMA-NOTES LLC. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: <https://boomwhackers.com/collections/chroma-notes%E2%84%A2?page=2>.

CHROMA-NOTES LLC. Chroma-Notes™ [online]. 2019 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/about.html>.

- KOMPLETNÍ SADA BOOMWHACKERS. [online]. In: *Steve Weiss Music*. [cit. 2023-09-25]. Dostupné z: <https://www.steveweissmusic.com/product/boomwhackers-full-spectrum-set/kids-percussion>.
- LIBIN, Laurence. Boomwhackers. [online]. *Oxford Music Online*. [cit. 2023-10-09]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.L2275283>.
- LINGEA S.R.O. *Lingea* [online]. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.lingea.cz/>.
- MUSICATION. [online]. YouTube. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/@musication/about>.
- MUZIEK IN SCHOOL. 12 ways to roll with boomwhackers. In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=aXaXbAjLlq8&t=10s&ab_channel=MuziekInSchool.
- MUZIEK IN SCHOOL. Boomwhacker Hacks 2 Vlog, In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=BQfDqzkOk7M&t=144s&ab_channel=MuziekInSchool.
- MUZIEK IN SCHOOL. Five ways to play boomwhackers, In: *YouTube* [online]. 2018. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Zu5im8Xzy_U&ab_channel=MuziekInSchool.
- PLAY WITH ME. *Jakub Kacar* [online]. [cit. 2023-10-31]. Dostupné z: <https://www.kacarkuba.com/play-with-me>.
- PRODUCTS. [online]. *Chroma-Notes*. 2019. [cit. 2023-10-02]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/products.html>.
- PROFIL. *Jakub Kacar* [online]. [cit. 2023-10-31]. Dostupné z: <https://www.kacarkuba.com/profil>.
- RUČNÍ ZVONKOHRA. [online]. In: *Chroma-Notes LLC*. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/images/CNC8.jpg>
- RUČNÍ ZVONKY. [online]. In: *Kytary.cz* [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://img.kytary.com/eshop_cz/velky_v2/na/636329717422700000/df14c08a/64432615/boomwhackers-cnhd-d.jpg

RVP ZV. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2023. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_cista_verze.pdf.

RVP ZV - *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Jednotný metodický portál MŠMT*. 2022. [online]. [cit. 2023-09-23]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>.

SEDLÁČEK, Ivo a Pavel SEDLÁČEK. *Léčivé Nástroje* [online]. [cit. 2023-09-17]. Dostupné z: <https://www.lecive-nastroje.cz/>.

SONG MAKER. [online]. *Chrome Music Lab*. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Song-Maker/>.

STOLNÍ ZVONKY. [online]. In: *Chroma-Notes LLC*. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <http://chroma-notes.com/images/CNDB-D.png>

THE PINK PANTHER THEME. [online]. In: *YouTube*. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=tKIczCGGrJw&ab_channel=Betacoustic.

THOMANN RAINBOW HANDBELLS TRHB-20. [online]. *Thomann*. 1996–2023. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/thomann_rainbow_handbells_trhb_20.htm.

WE WISH YOU A MERRY CHRISTMAS. [online]. In: *YouTube*. [cit. 2023-09-24]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=KFWlr3nzGnc&list=PL2mHraZxofIynOS3kFgYST238f4JTpcJ7&ab_channel=musication.

ZVONKOHRA. RHYTHM BAND INSTRUMENTS LLC. [online]. *Boomwhackers*. [cit. 2023-10-10]. Dostupné z: https://boomwhackers.com/cdn/shop/products/209401985db265684312cf6718c86567_1024x1024@2x.png?v=1572294635

SEZNAM PŘÍLOH

1. Partitura písně *Dvě malý vily* ve formě building blocks
2. Barevná notace písně *Barbora píše z tábora*
3. Barevná notace písně *Dvě malý vily*
4. Barevná notace písně *Grónská písnička*
5. Barevná notace písně *Hlavně, že jsme na vzduchu*
6. Barevná notace písně *Malý Pán*
7. Barevná notace písně *Měďové – kolibaná*
8. Barevná notace písně *Mezi horami*
9. Barevná notace písně *Nám se stalo něco překrásného*
10. Barevná notace písně *Zavolejte strážce*
11. Barevná notace písně *ZZZ (Pro Světlušku)*

PŘÍLOHY

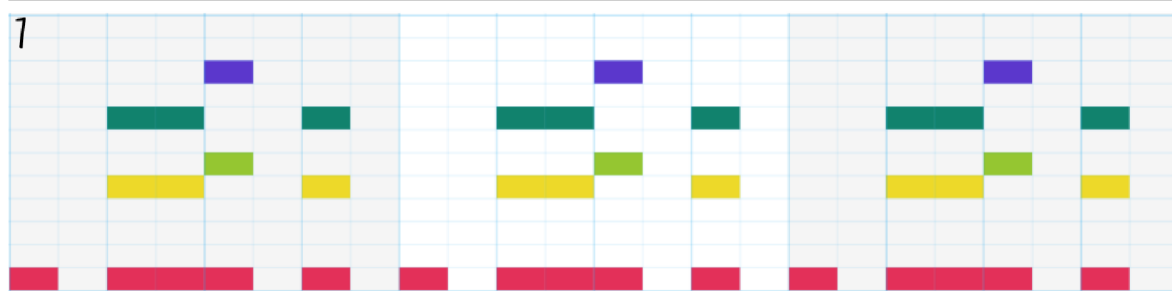
Příloha 1 – Partitura písně *Dvě malý vily* ve formě building blocks

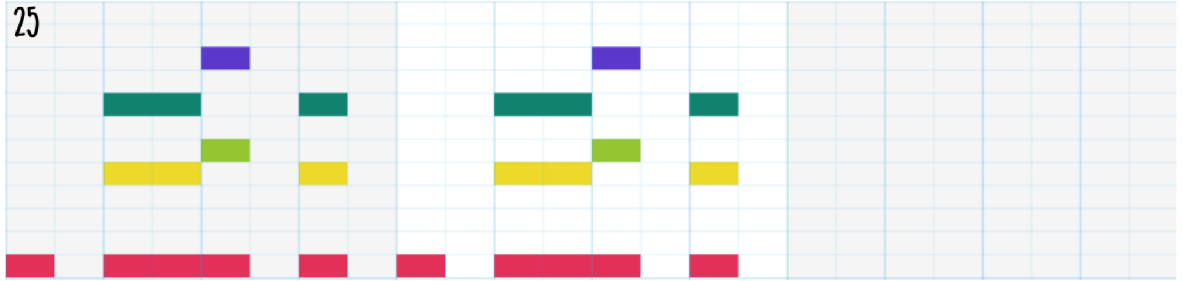
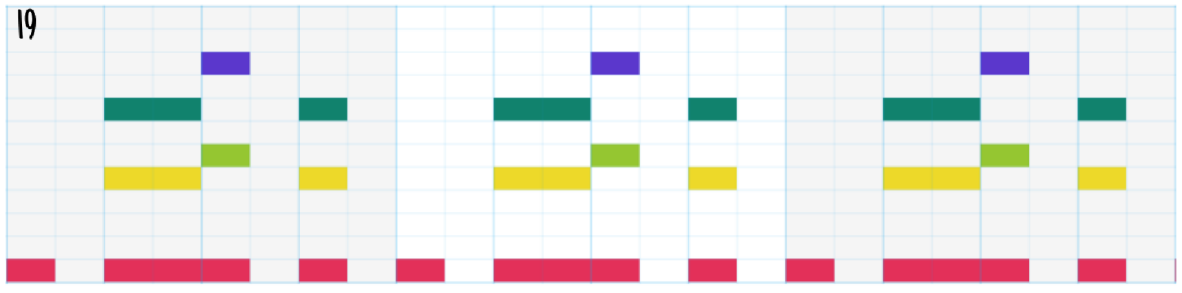
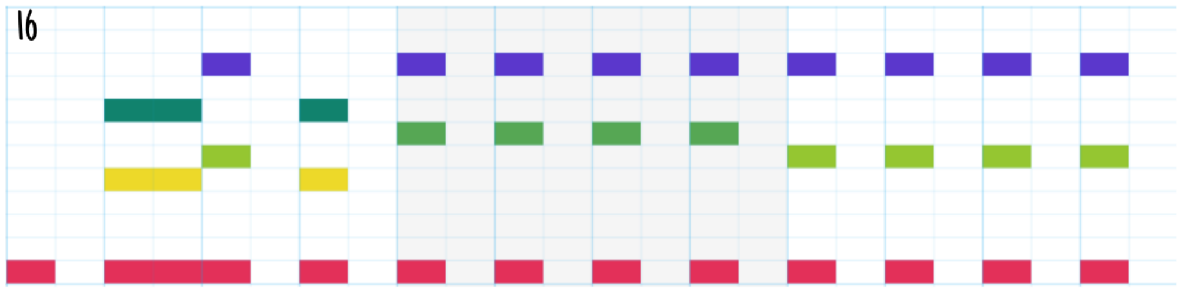
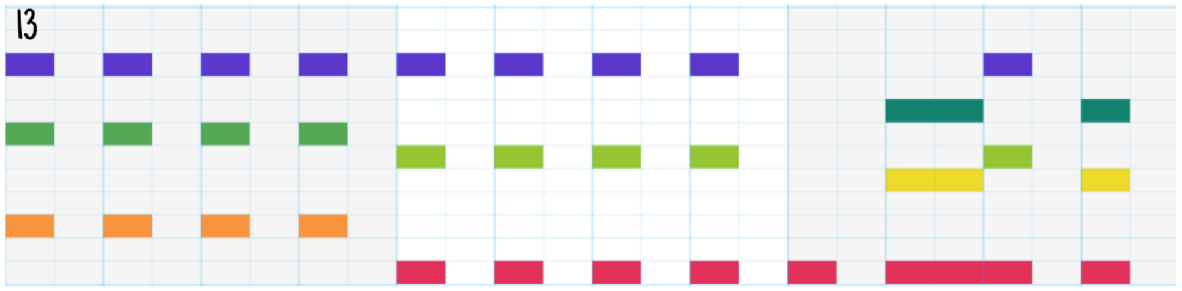
DVĚ MALÝ VÍLY

KAŠPÁREK V ROHLÍKU

TÓNINA: C dur

TAKT: 4/4

Barbora píše z tábora

Zdeněk Svěrák/Jaroslav Uhlíř

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 108 \text{ C}$

Melodie

Ma-min-ko, ta-tín-ku, po-sí-lám vám vzpo-mín-ku z let-ní-ho tá-bo-ra,

Boomwhackers

4

Mel. G G C C

jis-tě ví-te, že vám pí-še va-še dce-ra Bar-bo-ra. Stra-va se ne-dá-jíst,

BW

8

Mel. C G G G G

dnes-ka byl jen zel-ný list, po-lív-ka stu-de-ná, co v ní pla-vou mís-to nud-lí čís-li-ce a pís-me-

BW

12

Mel. C C C G G

na. Mys-le-la jsem, pros-tě že, bu-dou růz-né sou-tě-že, slí-bi-li bo-jov-ku,

BW

16

Mel. G G C C

pak jsme hrá-li vy-bí-jen-du, na ov-ce a na schov-ku. Šte-fan, hlav-ní ve-dou-cí,

BW

2

20 C G G G G

Mel. cho - dí s na - ší ve - dou - cí, kte - rá je pří - še - ra, schá - ze - jí se, lí - ba - jí se u to - te - mu za še -

BW

24 C Dmi G C Ami

Mel. ra. Proč jsem se ne - na - ro - di - la o pár let dřív? Dnes - ka

BW C

ra.

29 Dmi G C C

Mel. bych krás - ně cho - di - la se Šte - fa - nem, co ří - ká si Steve. Proč jste

BW

33 Dmi G C Ami Dmi

Mel. mě pros - tě ne - mě - li o pár let dřív - ve? Řek - la bych: "Ne - buď nes - mě - lý,

BW

38 G C

Mel. lí - bej mě, Ste - e - ve."

BW

Dvě malý víly

Kašpárek v rohlíku

Úprava pro boomwhackers

♩ = 115 C C C C

Melodie

Boomwhackers

5 C C C C

Mel. Dvě ma-lý ví-ly vy-li-ly ký-bl ne be do trá - vy.
Dvě ma-lý ví-ly vy-li-ly ký-bl ne-be na pol - štář.

BW

9 C C C

Mel. Slu-nič-ko ší - lí, kdo po nich mod-rou trá-vu op - ra-ví?
Slu-nič-ko ší - lí, na pol-šťář mu - sí při-jít op - ra-vář.

BW

12 C D F C

Mel. To se dě-jou vě-ci, když, zlo-bí ma-lý ví-ly,

BW

16 C D F C

Mel. ven-ku pr-šej šne-ci prou-dem, ko-mi-ník je bí-lý.

BW

2

20 C C C C

Mel.

Dvě ma-lý ví-ly hrá-ly si ve vě-tr-ný pos-te-li.

BW

24 C C C

Mel.

Z pe-ří-ny sně-ží, li-di se kou-pou, vlé - tě chu-me-lí.

BW

Grónská písnička

Jaromír Nohavica

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 80$

Boomwhackers

Boomwhackers

8

FW

FW

14

FW

FW

20

FW

FW

Da - le - ko na se - ve - ru je gró - nská
Ma - jí se be - zva - dně, vy - spí se
Když sně - hu na - pa - dne nad ko - tní -

zem, ži - je tam e - sky - mač - ka e - sky - má - kem. My by - chom
moc, půl ro - ku tr - vá tam po - lá - rní noc. Na ja - ře
ky, hrá - va - jí sme - dvě - dy na če - tní - ky. Me - dvě - di

u - mr - zli, jim ne - ní zi - ma, sní - da - jí na - nu - ky a e - sky - ma.
vzbu - dí se a vy - bě - hnou ven, půl ro - ku tr - vá tam po - lá - rní den.
tě - žko jsou kpo - ra - že - ní, me - dvě - dy ve sně - hu vi - dět ne - ní.

4. Pokaždé ve středu přesně ve dvě,
zaklepe na iglů hlavní medvěd
[:Dobrý den mohu dál na vteřinu?
Nesu vám trochu ryb na svačinu:]

5. V kotlíku bublá čaj kamna hřejí,
psi venku hlídají před zloději
[:Smíchem se otrásá celé iglů
medvěd jim předvádí spoustu figlů:]

6. Tak žijou vesele na severu,
srandu si dělají z teploměrů
[:My bychom umrzli jim není zima,
neboť jsou doma a mezi svýma:]

Hlavně, že jsme na vzduchu

Zdeněk Svěrák/Jaroslav Uhlíř

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 156$ C C F F C

Boomwhackers

Když ra-do - sti ne-ní do-sti, ra-du - ju se z ma-li-čko-stí. Předsta-vím si
To si pře-dstav, mi-lá ba-bi, že jsme dej-me to-mu kra-bi. Ne-by - la bys

6 Ami G G G G C

BW

tře-ba kdy - by li - di ži - li ja - ko ry - by. To je do-bře ná - ho -
mou ba - bi - čkou, by - la bys mo - řskou kra - bi - čkou. Buď - me rá - di, Bo - hou -

12 Emi F C Emi F G

BW

dou, že ne - ži - jem pod vo - dou. Na vzdu - chu, na vzdu - chu, mů - žem zpí - vat ej - chu -
ši, že ži - je - me na sou - ši. Na ze - mi, na ze - mi, u - šmu - dla - né sa - ze -

18 C G C Emi F C Emi

BW

chu. Zpí - va - ti si pod vo - dou, ne - jde a - ni ná - ho - dou. Z hlu - bi - ny, z hlu - bi -
mi. Vžij se ry - bě do ků - že, pře - ba ti to po - mů - že. I když jsi na su -

24 F G C

BW

ny, vy - šly by jen bu - bli - ny.
chu, hla - vně že jsi na vzdu - chu.

Malý pán

Milan Cais

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 150$ Dmi F C B Dmi

Melodie

Boomwhackers

6 F C B Dmi F

Mel. pán ten se má - á ten se má, ces-ta by-la dlou-há zá-bav-

BW

11 C B Dmi F C

Mel. ná i stra-ši-del ná. Jo, ma-lý pán ten se má - á ten se má,

BW

16 B Dmi F C B

Mel. jo, ma-lý pán ten se má - á ten se má.

BW

21 Dmi F C B Dmi

Mel.

BW

26 F C B Dmi F

Mel. Do-ve-du ob-lo-hu, do ve-du mra-ky,

BW

2

31 C B Dmi F

Mel. hla-di-nu je-ze-ra-do ve-du ta - ky. Do-ve-du le-tět, do ve-du bě-žet,

BW

35 C B Dmi F

Mel. a když to do-dě-lám zů - sta-nu v le - že. Hej, hej, hej, hej, tak už si

BW

39 C B Dmi F C

Mel. sed-ni a ni-kam ne-bě - hej. Hej, hej, hej, hej, tak už si sed-ni, ať

BW

44 B Dmi F C

Mel. nej-si zpo-ce - nej. Hej, hej, hej, hej, tak už si sed - ni a

BW

48 B Dmi F C

Mel. ni-kam ne-bě - hej. Hej, hej, hej, hej, tak už si sed - ni, ať

BW

52 B

Mel. nej - si zpo - ce - nej.

BW

Médové - kolíbaná

Jaroslav Samson Lenk

Úprava na boomwhackers

$\text{♩} = 130$ F C F F C F

Melodie

Co to le-ze ze křo - ví? No tak ho-nem, kdo to ví?

Boomwhackers

5 F C Dmi C F Dmi C

Mel.

Kdo jsou, li-di zla-tý, tři kou-le chlu-pa tý, kdo-pak as-poň na-po - ví? Mož-ná, že to do-ve-

BW

10 F F C F F C

Mel.

du, če-nich ma-jí od me - du, ko-žich děs-ný tla-py, prach a ku-le, chla-pi,

BW

15 Dmi C F F C F C F

Mel.

to je par-ta med-vě - dů. Brum, brum, brum, o čem se zdá med-vě - dům?

BW

21 F C Dmi C F C

Mel.

Hla-vu, za-dek, no-hu scho-vej do br-lo-hu. Brum, brum, brum. Brum, brum, brum,

BW

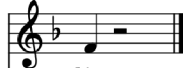
2

27 F C F F C Dmi C

Mel. za-zpí-vá-me med-vě - dům, do-brou noc vy šel-my, ne-chrá-pej-te vel-mi ne-bo si zbo-ří-te

BW

32 F

Mel. dům.

BW

Mezi horami

Čechomor

Úprava pro boomwhackers

♩ = 120 Dmi Dmi Dmi C Dmi

Melodie

Me - zi ho - ra - mi lip - ka ze - le - ná.
 Keď ho za - bi - li, za - mor - do - va - li.
 Ej kří - žu, kří - žu, u - kří - žo - va - ný,
 Tu šla A - ni - čka pla - kat Ja - ní - čka.

Boomwhackers

Mel. ⁵ F C Dmi Dmi C Dmi

Za - bi - li Jan - ka, Ja - níč - ka, Jan - ka mie - sto je - le - ňa.
 Na je - ho hro - bě, na je - ho hro - bě kříž - po - sta - vi - li.
 zde le - ží Ja - ník, Ja - ní - ček, Ja - ník za - mor - do - va - ný.
 Hned na hrob pa - dla a viac ne vsta - la, do - brá A - ni - čka.

BW

Nám se stalo něco překrásného

Zdeněk Svěrák/Jaroslav Uhlíř

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 100$ C C C C C

Melodie

Boomwhackers

6 C Ami Ami G

Mel.

BW

10 Emi Ami F C C

Mel.

BW

14 C Ami Ami G

Mel.

BW

18 Emi Ami F C C

Mel.

BW

Nám se sta-lo ně-co

pře-krá-sné-ho, nám se sta-lo ně-co di-vné-ho, na-šla dí-vka klu-ka

ne-šťa-stné-ho, za-mi-lo-va-la se do ně-ho. Jím se sta-lo ně-co

pře-krá-sné-ho, jím se sta-lo ně-co di-vné-ho, na-šla dí-vka klu-ka

ne-šťa-stné-ho, za-mi-lo-va-la se do ně-ho. Já jsem ten ne-šťa-stník,

2

22 C Ami Ami G Emi Ami

Mel.
 já jsem ta sle-čna, je z to - ho na-jed-nou lá-ska

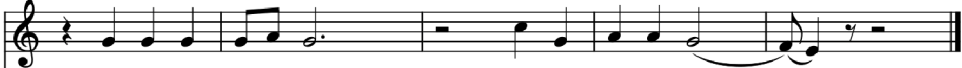
BW

27 F C C C Ami

Mel.
 ne-sku-te - čná. Já jsem ten ne-šťa-stník, já jsem ta sle-čna,

BW

32 Ami G Emi Ami F C

Mel.
 je z to - ho na-jed-nou lá-ska ne-sku-teč - čná.

BW

Zavolejte strážě

Zdeněk Svěrák/Jaroslav Uhlíř

Úprava pro boomwhackers

$\text{♩} = 140$ F F F F

Melodie

Boomwhackers

5 F F C

Mel.

Za-vo-lej-te strá - že zbláz - ni-lo se pá - že zbláz - ni-lo se pá - že prý
Vám se a - si zdá, že pá - že ne-do-ká - že, pá - že ne-do-ká - že zté

BW

8 B F F F

Mel.

chce do-být hrad. Sku-tá - lí si pá - že kou - li vel-ké rá - že kou-
ci pev-ný hrad. To nez-ná - te pá - že s kou - lí vel-ké rá - že

BW

11 C B F B F C B F

Mel.

- li vel-ké rá - že mů - že-te se smát. Vá - že - ní do - spě -
skou - lí vel-ké rá - že mů - že se to stát.

BW

16 C B F C B F F F F

Mel.

lí, rač - te - vstát z pos-te - lí.

BW

ZZZ (Pro Světlušku)

Jananas/Xindl X

Úprava pro boomwhackers

♩ = 120 Dmi F B

Melodie

Boomwhackers

5 C Dmi F B C

Mel. By-lo by

BW

10 Dmi F B C

Mel. krá-sné být tvo-rem, co je v pod-sta-tě ref-lek-to-rem, co když se

BW

14 Dmi F B C

Mel. noc tem-ně tvá-ří on le-tí a zá-ří. Na-vá-dí

BW

2

18 Dmi F B C

Mel. nás ja - koma - ják nep - tá se proč a - le kdy a jak a u - mí

BW

22 Dmi F B C

Mel. na - jít dost vě - cí, co ži - vot roz - svě - cí. Každě dnes

BW

26 B F C B F C

Mel. ří - ká ne - dá se sví - tit, sly - šíš to z úst Pet - ra, Lá - di i Ví - ti, je to však

BW

30 B F C B

Mel. lež, o tom vě - dí svy ti, co nik - dy nevz - dá - vaj svůj match a naj - dou v so - bě vy - pí - nač.

BW

34 F C

Mel. Ro-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-zař se, ne-boj, ne-sho-říš.

BW

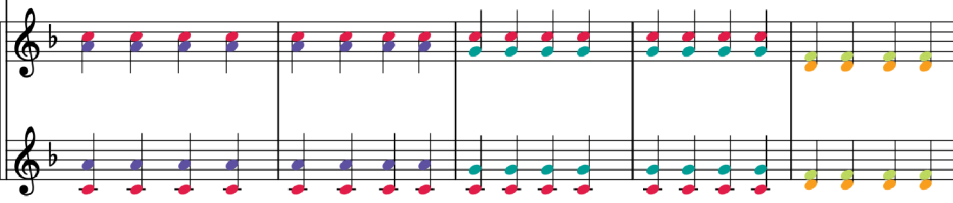
38 Dmi B C

Mel. Ro-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-zař se, a pak vy-leť výš.

BW

42 F C Dmi

Mel. Ro-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-zař svý svě-tlo dál-ko-vý a ze tmy

BW

47 B C Dmi F

Mel. zář ti od-po-ví.

BW

4

52 B C Dmi F B

Mel.

BW

57 C

Mel.

BW

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Tereza Weichtová
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Hudební nástroj boomwhackers a jeho využití v hodinách hudební výchovy na 1. stupni ZŠ
Název v angličtině:	Musical instrument boomwhackers and its use in music lessons at primary school
Abstrakt:	Diplomová práce se zaměřuje na integraci hudebního nástroje boomwhackers do výuky hudební výchovy na 1. stupni základních škol. Teoretická část analyzuje klíčové aspekty hudební výchovy v rámci Rámcového vzdělávacího programu a představuje hudební nástroj boomwhackers, techniky hry na nástroj a způsoby notace. Praktická část prezentuje vytvořený zpěvník pro boomwhackers ve formě barevných partitur a videí a testování tohoto materiálu ve školním prostředí.
Klíčová slova:	boomwhackers, hudební výchova, české písně, současní interpreti, nonartificiální hudba, zpěvník pro boomwhackers, hudební vzdělávání, hudební nástroj
Abstrakt v angličtině:	The master's thesis focuses on the integration of the musical instrument boomwhackers into the teaching of music education at primary school. The theoretical part analyses the key aspects of music education within the Framework Curriculum and introduces the musical instrument boomwhackers, techniques of playing the instrument and methods of notation. The practical part presents the created songbook for boomwhackers in the form of colourful scores and videos and the testing of this material at primary school.
Klíčová slova v angličtině:	boomwhackers, Music lesson, Czech songs, contemporary performers, nonartificial music, songbook for boomwhackers, music education, musical instrument
Přílohy vázané k práci:	20 stran
Rozsah práce:	67 stran
Jazyk práce:	Český jazyk